

L I E T U V I U
DIENOS

LITHUANIAN DAYS
NOVEMBER, 1962

AKTORĖ LIUCIJA MINGĖLAITĖ
1962 – MAIRONIO METAI, LAPKRIČIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse
/ Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Chicago, Ill.; Vladas Butėnas, Chicago, Ill.; Vytautas A. Brazulis, Cleveland, Ohio; Jurgis Almis Jūragis, Sydney, Australia; Vladas Mingėla, Detroit, Mich.; Balys Raugas, Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas, Baltimore, Md.; Edvardas Sulaitis, Chicago, Ill.; Petras W. Urban, Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis, Toronto, Ont., Canada; Vytautas Volertas, Riverside, New Jersey.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:
JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė. Brooklyn, N. Y. — V. Augustinas; V. Mazeis; G. Penikas. Chicago, Ill. — A. Guibinskas, B. Lungys, V. Noreika. Cleveland, Ohio — V. Bacevičius. Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančiauskas. Manchester, N. H. — K. Daugėla. New Haven, Conn. — P. Jasiukonis. Omaha, Nebr. — Rev. L. Musteikis. Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdis. Washington, D. C. — P. Labanauskas; Photo Alda. Waterbury, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus. CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis. Montreal, P. Q. — L. Stankevičius. Toronto, Ont. — J. Dvilaitis. AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakalauskas; E. Karpavičius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. The opinion expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panudoti kitais atvejais.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiškai, nelaukiant atskiros pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Atskiros nr. kaina 65 centai Single copy 65¢

Prenumerata metams \$6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription \$6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription \$10.00.

"Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ DIENOS

LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard

Hollywood 29, California

NO 4-2910

LAPKRITIS, 1962 MAIRONIO M.
N. 9 (128), XIII metai

NOVEMBER, 1962
Vol. XIII, No. 9 (128)

TURINYS / CONTENTS

Vedamasis. Be atvangos.	3
Moterys svečiuose pas Lietuvos konsulą. V. Rutkauskienė.	4
Antrasis Kultūros Kongresas, Pasaulio lietuvių seimas ir kt. Pokalbis su St. Barzduku.	5
Du nuciškai — du konfliktai. Iš kan. A. Steponaičio atsiminimų.	6
Al. Gimantas, Mergaitė su ateitimi. Liucijos Mingėlaitės teatro karjeros pradžia.	7
Pedantas. Prano Alšėno vaizdelis.	8
Aguonų sapnas. Iš Benedikto Rutkūno poezijos.	9
Dr. J. Jurkūnas, Vivat Neo-Lithuania.	10
Pr. Al., Lietuvių Vaikų Namai Toronte.	11
Maironis minimas Romoje. Foto reportažas iš Maironio minėjimo Romoje.	12
KNYGOS IR AUTORAI.	13
Jai realybė virsta pasaka. Vl. Stančikaitės dailės parodos proga. Vl. Mingėla.	14
II Kultūros Kongreso programa.	16
Skaitytojai rašo.	17
VEIDAI ir VAIZDAI. Ilustruota kronika.	18 - 19
Žmonės, dienos ir darbai. Smulkioji kronika ir Los Angeles žinios.	20

ENGLISH SECTION

Noble Phrases and True Life.	21
Maironis — Lithuania's Bard of Freedom, by Pr. N.	22
A Poem by Maironis.	23
The Paper Officer, by Vincas Kudirka, translated by S. Zobarskas.	23
Lithuanian History in Stamps. Part. LI. By A. Bernotas.	24
Lithuanians Make News.	25
"Siuntinėlis" iš anapus.	26

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

The beautiful young Lithuanian actress Lucija Mingėlaitė, who has won dramatic acclaim with the Vanguard Playhouse Theatre in Detroit, Mich. Director A. Gregory selected her from several hundred aspirants for the role of Jenny in the Three Penny Opera. At Wayne University Lucija has acted in Shakespeare's King Lear and Twelfth Night, and Giraudoux's The Madwoman of Chaillot.

Vladas Mingėla, the actress' father, is Lithuanian Days contributing editor in Detroit.

Lucija Mingėlaitė — jauna lietuvaitė aktorė amerikiečių scenoje. Iš kelių šimtų kandidačių režisierius A. Gregory ją parinko vaidinti Three Penny operoje Jenny vaidmenį Vanguard Playhouse teatre, Detrote.

Lucija yra vaidinusi Wayne un-te Šekspyro ir Giraudoux dramose. Taip pat reikėsi ir lietuvių scenoje, režisuojant akt. Mikšienei. Jos tėvas Vladas Mingėla, neseniai išleidęs Kun. Miluko monografiją, yra spaudos žmogus ir LD Detrote redaktorius bendradarbis.

Back Cover - Paskutinis

Monument to artist P. Augius (1909-1960) at St. Casimir's Cemetery in Chicago. Graved on the headstone is the artist's own work Prayer.

Augius was one of the most capable of Lithuanian graphic artists and received his art training in Kaunas, Lithuania and Paris, France. His was an individual style. His artistic talents were brought into prominence with illustrations of Lithuanian folk tales, particularly the 100 individual sketches for Fir Queen of the Serpents.

Paminklas dailininkui P. Augiui (1909-1960) šv. Kazimiero kapinėse Chicagoje. Jame išgravuotas paties dailininko paveikslas Malda. Paminklą pastatydino dailininko žmona, rašytoja Danutė Lipčiūtė-Augienė.

Ši nuotrauka dedama lietuviškųjų velinių lapkr. 2 d. proga. Amerikonai savo mirusiųjų prisimena kapų puošimo dienoj, vadinamoj Memorial Day.

Jaunieji dailininkai savo kūrinių parodos atidaryme spalio 13 d. Čiurlionio galerijoje Chicagoje. Sėdi iš kairės: Nijolė Adomaitė Banienė, Zita Sodeikienė, Lietuvos gen. konsulas dr. P. Daužvardis, Dalia Verbickaitė, Parodos Rengimo komiteto pirm., Marija Ambrozaitienė; stovi: Henrikas Blyskis, Vida Krištolaitytė, Juozas Algis Mikelevičius, Birutė Bulotaitė, Stasys Šimaitis, Jonas Strungys, Algirdas Trinkūnas. Nuotraukoje trūksta Giedrės Bulotaitės, L. J. Koklytės, Dalios Kolbaitės, Audronės Skudaitės,

Giedrės Žumbakienės. Viso parodoje dalyvavo 16 jaunų dailininkų su 80 kūrinių. Jury komisija atžymėjimo lapus įteikė B. Bulotaitei už Estišką simfoniją (įsigijo Čiurlionio galerija), Z. Sodeikienei už Gėles ir G. Žumbakienei už Madoną.

Foto V. Noreika

Young artists pose at exhibit of their works on October 13 at Čiurlionis Gallery, Chicago. Sixteen artists took part with 80 paintings.

Be atvangos

Isižiūrėkime į Vytį senose lietuviškose monetose, antspauduose ar didikų antkapiuose. Jo formos įvairios. Vienur karžigys veja priešą, kitur iš peties jį kerta, dar kitur iškeltu kardu triumfališkai grįžta nugalėjęs. Vytis nesigina, skydu nesidangsto, atgal nebėga. Tik retkarčiais skydą atstato prieš atlekiančią priešo kulką. Mūsų Vytis vaizduoja nesulaikomą, pergalingai kovojantį riterį. Argi jis nešaukia jį sekti? Nesidangstyti pasiteisinimų skydais, kovoti ir dirbti atvirai!

Menkinančiai skamba dažnose mūsų kalbose tokie posakiai: kai galėsiu, kai išsimokėsiu skolas, kai gausiu brangiau apmokamą darbą, kai vaikai baigs mokslus... Ką mes žinome, kas bus rytoj, po metų, po to, kai vaikai baigs mokslus?! Kiekvienas lūkuriavimas ir nudelšimas yra kolaboravimas su priešu. Kas veikia tuojau, tas stipriai veikia, kas laukia, tas parodo savo silpnumą. Kas tuojau duoda (sako mūsų liaudies išmintis), tas dvigubai duoda, o kas neva gėdinasi duoti dolerio, žadėdamas vėliau šimtą, žinokite, kad jis jau šimtą tokių "pažadų" padarė ir dar šimtą padarys.

Istorija mums prikišamai rodo daug pavyzdžių, kaip lietuviai mokėjo tučtuojau ryžtingai veikti ir be atvangos kovoti. Tik tokiu būdu jie įstengė išstisus du šimtmečius ginti savo laisvę nuo vokiečių ir jų talkininkų. Tikriausiai anais lemtingais amžiais įsitvirtino ir iki mūsų dienų išliko ir tie lietuviams būdingi kovos žodžiai — *tučtuojau, be atvangos, žūt būt*.

Žūt būt! Koks neatmainomas, visų jėgų, visos ištvermės reikalaujantis šūkis! Žūt būt atsilaikyti pilyje! Žūt būt nepasiduoti į vergiją! Žūt būt turime laimėti!

Taip mūsų ankstyvesnieji broliai žūt būt atkakliai laikėsi Lietuvoje, gindami savo pilis, savo sodybas, nebėgdami į bėkraštes derlingos Ukrainos lygumas prie Dniepro. Žūt būt pasilikti prie Nemuno!

Strateginis pasitraukimas kad ir iki Misisipės, dar ne pabėgimas. Kas dalyvauja Lietuvos laisvės kovoj ir kas prisideda prie lietuviškosios kultūros kūrimo ir palaikymo, tas nėra išsižadėjęs Nemuno Lietuvos.

Be atvangos dirbti, žūt būt kovoti, tučtuojau vykdyti pareigas, ne-laukiant palankesnių sąlygų!

Žūt būt prieš pat paskutinį karą įkvėpiančiai suaidėjo Albino Briedžio jaunimui parašytos žygio dainos posmelyje: "Žūt būt mes ryžtamės laimėti / Arba garbingai mirt kovoj. / Ateinanti audra girdėti, Gyvenkim žygiais Lietuvoj." Su ta mintimi tūkstančiai partizanų kovojo reto karžygiškumo kovą. Daug kas pasaulyje bus užmiršta, tik jų kraujo šauksmas legendomis sieks tolimus amžius.

Kas galėtų išaiškinti, kada atsirado gražusis mūsų paprotys dirbančius sveikinti žodžiais "*Padėk, Dieve*". Norisi tikėti, kad šis geravalis linkėjimas jau buvo vartojamas prieš krikščionybės atėjimą į Lietuvą, nes tie patys žodžiai latviškai yra visiškai sutrumpėję, net į vieną žodį (Paldies) susilieję, kas rodo seną aistišką vartoseną. Dirbk, būdėk, ryžkis, kovok, bet ir Dievo pagalbos melsk.

Jei seniau vytiškas šūkis liepė "Kardu kirsk!", tai šiomis dienomis turime sakyti: Už savo krašto laisvę balsu šauk, raštu skelbk, o jei to negali, tai darbu ar pinigų kiekvieną kovingą žygį remk, kad kova vyktų *be atvangos*. Ryžkis *žūt būt* laimėti. *Padėk, Dieve*, visiems!

Gintaro ir liet. tautodailės parodėlė priėmimo.
Iš kairės: Mrs. Dexter O. Arnold, GFWC
pirm., dr. A. Trimakas, Vliko pirm., Ligija

Bieliukienė, Tautybių patarėja GFWC.
Už stalo Albina Uknevičiūtė.
Small exhibition of amber and Lith. folk art.

ŽYMIOS VIEŠNIOS PAS GENERALINĮ KONSULĄ BUDRĮ

Šių metų rugsėjo 24-26 Washington ir 27-29 dienomis New Yorke naujoji General Federation of Women's Clubs direktorių valdyba, kurion įeina ir Lietuvių Moterų Atstovybės pirmininkė Ligija Bieliukienė, posėdžiavo ir tarėsi apie šios organizacijos ateities planus.

Ta proga šiai naujai direktorių valdybai, vadovaujamai ponios Dexter O. Arnold tiek Washington, tiek New Yorke įvyko eilė priėmimų. Labai skoningai parengtą priėmimą šios didelės ir įtakingos organizacijos vadovybei suruošė generalinis konsulas New Yorke Jonas Budrys su ponija.

Priėmimo dalyvavo apie 60 rinktinių svečių drauge su visa GFWC valdyba.

Priėmimą praturtino surengta gintaro ir lietuvių tautodailės parodėlė, kuri ypač imponavo amerikietes viešnias ir kitus svečius.

Generalinis konsulas J. Budrys šiuo priėmimu įgijo nemažą naujų draugų, kurie taip reikalingi lietuviams keliant laisvės bylą kovoje už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Kol kas tai tik priėmimas, bet jo užuovėjoje — žūtbutinės kovos draugai ir užtarėjai.

Lietuvių Moterų Atstovybės darbai ir žygiai kovoje už laisvą ir Nepriklausomą Lietuvą, kaip

matome, vertinami net tokios žymios tarptautinės moterų organizacijos. Su lietuviėmis ši organizacija bendrauja, lietuvių valdybą renka ir tuo pačiu parodo, kad lietuvių moters kova už krašto laisvę nėra atsitiktinė, — kovos pradai glūdi, pasak Kudirką, semiant stiprybę iš praeities. Lietuvių moteris visada buvo šalia kovojančio vyro už lietuvių tautos idealus; ji ir liko jam ištikima amžiais jo kovoje.

V. Rutkauskienė

Gladis Zell, Tarptautinių klubų pirm., ir L. Bieliukienė, Tautybių patarėja GFWC.

Merginos domisi gintaru. Iš kairės: Jūratė Jasėnaitė, A. Uknevičiūtė ir L. Šeštakauskaitė.
The girls examining amber...

Priėmimas pas Lietuvos generalinį konsulą J. Budrį New Yorke. Matyti VLIKo pirm. dr. A. Trimakas, GFWC pirm. Mrs. Dexter O. Arnold, Ligija Bieliukienė ir kt.

Consul General of Lithuania and Mrs. J. Budrys gave reception in honor of Mrs. Dexter O. Arnold, President of the General Federation of Women's Clubs, as well as to mark the election of Mrs. Ligija Bieliukas, President of the Council of Lithuanian Women, to the Board of the GFWC.

Foto — V. Maželis

Po bendruomenininkų pasitarimo

Pokalbis su JAV LB krašto valdybos pirmininku Stasiu Barzduku

Esame antrojo kultūros kongreso išvakarėse, pradėti parengiamieji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės antrojo seimo darbai, domina JAV Lietuvių Bendruomenės vieta ir vaidmuo Lietuvos laisvės kovoje, nuolat kyla ir įvairiai svarstomi lietuvių išeivijos bendradarbiavimo klausimai su okupuotąja Lietuva. Žinome, kad visi šie reikalai buvo svarstomi Bendruomenės vadovų pasitarime 1962 — Maironio — metų spalio 27-28 dienomis Toronte, Kanadoj. F

Kreipėmės į šių pasitarimų dalyvį JAV LB Tarybos Prezidiumo pirmininką Stasi Barzduką, pateikdami keletą rūpimų klausimų, į kuriuos p. Barzdukas mielai atsiliepė, taip atsakydamas:

— KOKIU PAGRINDU ŠAUKIAMI ATSKIRŲ KRAŠTŲ BENDRUOMENIŲ VADOVYBIŲ PASITARIMAI?

— Nusistojant Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizacinei santvarkai, vis labiau ryškėja taip pat ir jos tikslai bei uždaviniai. Tai, kas buvo teoriškai formuluotu tikslu Lietuvių Chartoj, gyvenime virsta konkrečiu uždaviniu. Mūsų tikslai visur tie patys, nes visi norime laisvės savo tėvų žemei ir siekiame svetur liktis gyvąja savo tautos dalimi, o dėl priemonių reikia susitarti, nes jos gali įvairuoti ir kisti kartu su kintančiu laiku. Sąlygos daugiausia teleidžia JAV ir Kanados lietuvių bendruomenių pasitarimus, nes jos taip pat vykdo kaikiuriuos bendrus uždavinius, pvz. kartu rengia visuotines dainų ir tautinių šokių šventes, bendruosius kultūros kongresus ir kt. Kadangi Kanadoj šiuo metu reziduoja PLB Valdyba, tad natūraliai jai atitenka bendrųjų pasitarimų iniciatyva, kaip lygiai ji yra taip pat lygiateisis ir pasitarimų dalyvis.

— VADINASI, IR ŠIŲ METŲ PASITARIME TAIP PAT DALYVAVO ŠIŲ INSTITUCIŲ PAREIGŪNAI?

— Taip. Iš PLB valdybos dalyvavo: pirm. dr. J. Sungaila, vicepirm. J. Matulionis, J. Kralkauskas ir E. Čiuplinskas. Iš Kanados LB krašto valdybos ir kitų organų: dr. P. Lukoševičius, dr. J. Šemogas, Iz. Mališka, J. Kardelis, kun. J. Borevičius, dr. H. Nagys. Iš JAV LB centro valdybos: pirm. J. Jasaitis, vicepirm. V. Adamkavičius, Z. Dailidka. Iš PLB kultūros tarybos: pirm. dr. J. Puzinas. Iš kultūros kongreso komiteto: pirm. P. Gaučys. Be to, dalyvavo Vokietijos LB tarybos narys svečias dr. J. Grinius. JAV LB tarybos prezidiumui atstovauti teko man. (St. Barzdukui, JAV krašto valdybos pirmininkui. LD Red.). Posėdžiams pakaitomis pirmininkavo dr. Sungaila ir J. Matulionis, protokolą rašė Čiuplinskas ir Mališka.

— KULTŪROS KONGRESO KLAUSIMU MŪSŲ SPAUDOJE PASIRODĖ KONTRAVERSINIŲ RAŠINIŲ. DIDŽIAUSIAS TRIUKŠMAS KELTAS DĖL VIENO PASKAITININKO. PAREIKŠTA NET KELETAS BALSŲ — KONGRESĄ ATIDĖTI. KAIP Į TAI PAŽIŪRĖJO TORONTO PASITARIMAS?

— Klausimas labai platus. Bet taupydamas vietą, atsakysiu bent trumpai.

Kongresui rengtis pradėta palyginti anksti. Buvo ramu, sakyčiau — net perdaug ramu. Viešumoj nesirodė net tie, kurie buvo įsipareigoję. Audra tekilo ryšium su dr. Jono Griniaus pakvietimu pagrindiniu paskaitininku. Viešumoms jis pasirodė griežtai nepriimtinas, kitiems jis atrodė kompetetingas. Kai kurie dėl jo grasino boikotuoti net patį kongresą. Kiti jį gynė ir prašė pirma pasiklausti, ką pasakys, o tik paskui kritikuoti.

Žinome, kokiomis aplinkybėmis dr. J. Grinius į kongreso paskaitininkus pateko: daugeliui atsisakius, buvo pasiūlyta jam, ir jis sutiko. Iš jo pusės gražu. Kilo balsų atšaukti jo kvietimą. Nei žodžiu, net nei mintimi neprisidėjau prie dr. J. Griniaus kvietimo, bet, jei reikėtų man dabar balsuoti už atšaukimą, nebalsuočiau. Ne be nuodėmių dr. J. Grinius, bet kas be nuodėmės! Negalima šitaip žaisti žmonėmis. Pagal krikščionybės prasmingą dėsni: nedaryk kitam to, ko nenori, kad tau darytų. Tad ir Toronto pasitarimas apgailestavo šiuos daugiausia asmeninio pobūdžio ginčus, nieko gero bendrajam mūsų labai neduodančius, ir nutarė kreiptis į JAV ir Kanados lietuvių kvietimu dalyvauti kultūros kongrese..

Antra, dr. J. Griniaus dalyvavimas — tai dar ne pats kongresas. Kongresas nesirėmė ir negali remti vienu kuriuo žmogum. Todėl Toronto pasitarimas kongreso svorio ieškojo kitur, ir jo išvada išreikšta tokiu nutarimu:

“Posėdis, susipažinęs su antrojo kultūros kongreso, įvykstančio 1962 — Maironio metais lapkričio 22-25 dienomis Chicagoje, programa ir pasirengimais ją vykdyti, rado, kad jo svorį reikia telkti į pagrindinį klausimą, būtent į PLB kultūros tarybos formuluotų artimiausių kultūrinių uždavinių ryškinimą bei vykdymą, sudarant sąlygas šio klausimo diskusijoms tiek kongreso plenumo, tiek sekcijose.”

Vadinasi, su savo planais į kultūros kongresą ateina kompetetingas organas — PLB kultūros taryba, kuri šį klausimą jau iš anksto savo posėdžiuose svarsto, ir taip pat stengiamasi sudaryti sąlygas pasisakyti kiekvienam interesuotam, nes kiekvienas kultūriniam gyvenime atiduodame savo dalį.

Trečia, kultūros kongresas mums taip pat turi būti ir mūsų kultūros šventė, sudaranti progą pagyventi kultūrinių mūsų laimėjimų nuotaika bei džiaugsmu. Šiam tikslui rengiamos mūsų meno, architektūros ir spaudos parodos, duodamas simfoninės mūsų muzikos koncertas, įvyksta literatūros vakaras ir kt. Tie, kurie dabar kalba apie kultūros kongreso atidėjimą, turėtų atsiminti, kad pagrindiniai parengiamieji darbai jau atlikti ir kad daug pastangų turėtų nueiti niekais. Ir tik tam, kad kada nors vėl viską pradėtume iš pradžių. Mūsų varginomis sąlygomis tai būtų per brangus žaidimas.

— KOKIA DĖSTOSI PLB II-JO SEIMO DARBŲ PROGRAMA? KAIP RENGIAMASI JĄ VYKDYTI?

— Pagal PLB konstituciją PLB seimus šaukia PLB valdyba. Antrasis seimas šaukiamas 1963 rugpiučio 30, 31 ir rugsėjo 1 dienomis. Seimo vieta parinktas Kanados Torontas. Atskirų kraštų bendruomenės dabar renka savo atstovus. JAV Bendruomenei numatytas 41 atstovas, ir jiems išrinkti dabar atliekami parengiamieji darbai.

Toronto pasitarime PLB valdybos pirm. dr. Sungaila supažindino su šaukiamojo seimo darbų programa bei linkme. Be centrinių organų ir atskirų kraštų bendruomenių pranešimų, seimo programoj daug dėmesio busi skiriama taip pat bendruomenės finansų ir Lietuvos laisvės kovos klausimams. Finansų klausimas aktualus, nes bendruomenė, palikta be pinigų, kitiems pasirinkus riebesnius kąsnius, negali atlikti jai tenkančių gyvybinių uždavinių. Taip pat pasitarime buvo konstatuota, kad atskirų dedasi bendruomenės į Lietuvos laisvės kovą dedas reikšmingų įnašų, bet jos yra paliktos be jungties. Tokia padėtis nėra normali. lieštis — PLB politinio komiteto suorganizavimas. Parengiamuosius darbus pavesta atlikti PLB valdybai:

“Posėdis, konstatuodamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikšmingą įnašą Lietuvos laisvės kovai, randa būtinu reikalu šį darbą koordinuoti ir jam vadovauti. Todėl prašo PLB val-

STASYS BARZDUKAS,
JAV PB valdybos prezidiumo pirmininkas.

dybą atlikti studijinius ir parengiamuosius darbus PLB politiniam komitetui steigti ir šį klausimą pateikti PLB seimui.”

Išskirtinė padėty JAV Lietuvių Bendruomenė. Kad ir kaip gresiamo, ji negali nesidomėti Lietuvos laisvės kova. Jos apylinkės daug kur rengia Lietuvos Nepriklausomybės šventės minėjimus. Chicagos apylinkė kelintu kartu įrengia laisvosios Lietuvos paviljoną tarptautinėje parodoje. LB organai daug kur Lietuvos laisvės bylą judina telegramomis, raštais, ryšiais su Amerikos įstaigomis bei pareigūnais. Ir taip toliau. Šitai turėdamos galvoje, Toronto pasitarimas kreipėsi į JAV Lietuvių Bendruomenę tokiu nutarimu: “Atkreipti ypatingą dėmesį į JAV LB išskirtinę veiklos padėtį ir prašo JAV LB organus suintensyvinti Lietuvos laisvės kovos pastangas ir lėšų telkimą.”

Tai bus maždaug tas pat, kaip ir JAV LB tarybos sesijos nutarimas, pavedęs “LB centro valdybai, bendradarbiaujant su kitomis tą darbą dirbančiomis institucijomis bei organizacijomis, rūpintis, kad laisvės kovos darbas būtų veiksmingesnis ir derinamas lietuviško solidarumo dvasia.” Reikia pastebėti, kad LB centro valdybai čia pavestas didžiai sunkus uždavinys, nes mūsų laisvinimo veiksmų rutina toli gražu nepalanki nei kovos veiksmingumui, nei tarpusavi solidarumui.

Kaip ir PLB pirmasis seimas, taip pat ir antrasis seimas turės reikšmingą kultūrinę programą, kurią rūpintis pavedama mūsų meno darbininkams.

— PASISAKYDAMA UŽ LIETUVOS LAISVĖS KOVĄ, KAIP BENDRUOMENĖ ŽIŪRI Į KAI KIENO TAIP UOLIAI PERŠAMAS BENDRADARBIAVIMO PASTANGAS SU OKUPUOTU KRAŠTU?

— Tikras bendradarbiavimas tegali būti abipusės lygybės ir tarpusavio nuoširdumo pagrindu. Tokių sąlygų ikupuotoje Lietuvoje nėra. Ten savo valią reiškia ne lietuvių tauta, ne jos įstaigos ir institucijos, bet Maskvos satrapai, visu sunkumu ir suktumu prislėgę gyvenimą. Jie duos mums viską, ką jų prievartinė propaganda gamina. Iš mūsų jie neima nieko, net nekalčiausio turinio knygos, nes jiems šitai tebus tik “buržuazinis šlamštas”. Šitokių pagrindų “bendradarbiauti” reikėtų nusilenkti okupantui, todėl įtai Toronto pasitarimas atsiliepė tokiu nutarimu: “Esamomis sąlygomis bendradarbiavimas su okupuotąja Lietuva, kaip kenkiant Lietuvos laisvės kovai, yra smerktinas.”

/ Pabaiga 16 puslapyje.

DU NUNCIJAI - DU KONFLIKTAI

Kai kas iš Bažnyčios ir valstybės santykių Neprikl. Lietuvoje

Lietuvos vyskupai, susirinkę Kaune į konferenciją 1930 spalio 23, savo ganytojiškame laiške, kuris perskaitytas visose Lietuvos bažnyčiose, pareiškė:

“Šv. Tėvas, sudarydamas sutartį su mūsų Valstybės Valdžia, apsaugojo Bažnyčios teises mokyklų srityje. Jei todėl bet kas pas mus šioje srityje daroma aiškiai prieš Bažnyčios nusistatymą, ar bent jos nežiūrint, tai įžeidžiamos ne tik Dievo teisės, kuriomis naudojasi Bažnyčia, bet ir elgiamasi prieš iškilmingą sutartį, su Apaštališku Sostu padarytą.

Visi gerai žinome, kaip svarbus yra dalykas jaunimo organizacijos. Tikybinis jaunuo­menės auklėjimas vykdomas ne vien per pamaldas, ne tik per pamokslus, ne tik per sakramentus, bet ir per mokyklas, draugijas, skirtas jaunuo­mei auklėti drauge su mokslo įsigijimu ir kūno kultūra.

Draugijų mes katalikai šiandien turime vaikams “Angelo Sargo” sąjungą, kaimo jaunimui “Pavasario sąjungą”, mokslus einančiam jaunimui “Ateitininkų” federaciją. Bažnyčia tas organizacijas yra paėmusi savo globon, nes kaip visos katalikų draugijos, taip ir jaunimo organizacijos yra Katalikų Veikimo Centro nariai ir Lietuvos Vyskupų priežiūroje.

Bet štai katalikų moksleivių ateitininkų organizacijai mokyklose neleidžiama veikti kaip ateitininkams. Yra tai Bažnyčios teisių varžymas, yra tai laužymas iškilmingos sutarties, Apaštalo Sosto su mūsų Vyriausybe padarytos. Mes katalikai prieš tokius darbus turime kelti savo balsą, kol bus katalikams moksleiviams ateitininkams sugrąžinta jų laisvė” (Tiesos Kelias, 1930, nr. 11).

Pabraukimai padėti vyskupų. Pasirašė Kau­no arkivyskupas Juozapas (Skvireckas), Vilka­viškio vysk. Antanas (Karosas), Telšių vysk. Justinas (Staugaitis), Panevėžio vysk. Kazi­mieras (Paltarokas), Kaišiadorių vysk. Juoza­pas (Kukta), Vilkaviškio vysk koadjutorius Me­čislovas (Reins). Vyskupai dar turėjo tiek lais­vės, kad galėjo savo žodį atspausdinti žurnale. Skelbti bažnyčiose jiems negalėjo užginti, ne­bent būtų suėmę. Bet ligi to dar nebuvo pri­eita. Tačiau Lietuvos vyskupų protestas nieko nepadėjo; su jais tuo klausimu nesiskaityta.

Šv. Sosto nuncijus arkivysk. Riccardo Bartoloni, perėmęs Lietuvos vyskupų nusistatymą, buvo apkaltintas, kad kišasi į Lietuvos vidaus reikalus, apskelbtas nepageidaujamu asmeniu (persona non grata) ir paprašytas jį atšaukti. Iš Lietuvos išvyko 1931 birželio 6. Užsienio spaudoje tas įvykis buvo komentuojamas Lie­tuvai nepalankiai. Nuncijus Riccardo Bartoloni iš tikrųjų stengėsi nuoširdžiai suprasti ir pa­dėti. Jau minėjome gražius jo žodžius, pasaky­tus įteikiant kredencialus. Sveikindamas tre­tiją ateitininkų kongresą Kaune 1931 birželio 21, perdavė ir tokius Popiežiaus Pijaus XI linkėji­mus:

“Šventasis Tėvas linki katalikams studen­tais ir moksleiviams atnaujinti per savo tikė­jimą ir pamaldumą savo uolumą, kad jūsų tė­vynė spindėtų atgimimo aušra, kaip ji klestėjo ir švietė, įsigijusi šviečiančios garbės Vytauto laikais” (Tiesos Kelias, 1930, nr. 7-8).

Nebuvo šviesios garbės pradėti nesantaiką su šv. Sostu, juoba, kad tai atsitiko jau antrąjį kartą ir per trumpą laikotarpį. Pirmąjį kartą, 1925 metų pradžioje, man besiruošiant vykti į Ameriką, išgyvenome nemalonius incidentus, kai Kaune buvo suruoštos demonstracijos prieš šv. Sosto nunciatūros namus Duonelaičio gat­vėje. Pabaltijo valstybėm bendras delegatas arkivysk. Antonijus Zechini, kuris rezidavo Rygoje, Lietuvon nebuvo įsileistas Normalūs di­plomatiniai santykiai su Vatikanu nutrūko. In­cidentai kilo dėl Vatikano pasirašyto su Len­kija konkordato 1925 vasario 10. Tuo konkor­datu buvo sutvarkyti bažnytiniai reikalai ir Vilniaus bei Suvalkų srityse. Kaip jau anksčiau minėjome, Vatikanas ta bažnytine sutartimi ne

tvarkė politinių reikalų bei sienų, bet buvo su­prantamas ir lietuvių nepasitenkinimas, kai jie niekur negalėjo rasti teisybės. Tokiu atveju santūrus laikymasis ir išmintis užleidžia vietą jausmų prasiveržimams. Be to, arkivysk. A. Ze­chiniui lietuviai turėjo kai ką prikišti iš praei­ties, kai jisai vizitavo Lietuvą 1921 metais. Prof. Z. Ivinskis apie tai vėliau rašė:

“Vizitatorius Antonio Zechini neapčiuope lie­tuvių tautos gyvojo pulso bei siekimų ir ne­slėpamai reiškė nuomonę, kad Nepriklauso­moji Lietuva negalėsianti savarankiškai gyven­ti. Jam buvo skaudu matyti, kad du katalikiški kraštai tarp savęs nesutinka. Jis buvo aiškiai atsistojęs pusėje lenkų, kurių istoriją gerai pa­žino. Ta istorija dengdamiesi, lenkai Lietuvą skriaudė ir vienos valstybės siekė. Zechini taip pat ragino lietuvių susijungti su lenkais, kaip tai buvo senovėje. Šališkų savo pažiūrų jis neatsisakė nei tapęs arkivyskupu ir paskir­tas pilnateisiu delegatu visoms trims Baltijos valstybėms... (Kai) 1925 gegužės mėn. arki­vysk. Zechini išvyko Rygon, (jau) nebegavo lei­dimo sugrįžti. Jo vietoje paliko sekretorius monsgr. Aloyzas Faidutti — šviesus ir labai apdairus vyras” (Z. Ivinskis, Lietuvos Bažny­čios keliu, Brooklyn, 1951, 13-14 p.).

Norėdamas tuos nesklandumus išlyginti ir parodyti, kad šv. Sostas kitaip žiūri į lietuvių tautą ir valstybę, negu arkivysk. A. Zechini, Vatikanas Lietuvos bažnytinei provincijai steig­ti ir konkordatui paruošti paskyrė ne ką kitą, o iš Vilniaus lenkų ištremtąjį arkivysk. Jurgį Matulaitį, lietuvi. Lenkam tai negalėjo būti malonu, o Vatikano diplomatinį santykių is­torijoje nėra dažna, kad vizitatorium skirtų tos pačios tautos asmenį. Konkordatą pasirašius, nuncijum buvo paskirtas arkivysk. Riccardo Bartoloni, kuriam nebuvo galima prikišti, kad jis Lietuvos istorijos nežinojo ar lietuvių tau­tos negerbė. Ir Lietuvos vyriausybė jį pagerbė pirmojo laipsnio Gedimino ordinu, kuris buvo teikiamas už nuopelnus Lietuvai. Konflikto prie­žastis buvo visai ne ta, kaip su arkivysk. A. Zechini. Anuomet ji lietė užsienio reikalus, o dabar — vidaus, katalikiškąją akciją, dėl ku­rios šv. Sostas yra autoritetingas tarti savo žodį ir vadovauti. Tam yra daromi konkorda­tai. Tik prieš dvejus metus sudaryto konkorda­to, kaip matėme iš Lietuvos vyskupų laiško, Lietuvos vyriausybė nesilaikė, savaip patvarkiu­si moksleivių organizacijų reikalus. Nuncijus R. Bartoloni negalėjo neginti katalikiškos ak­cijos principų, kuriuos buvo aiškiai aptarę ne­be vienas iš popiežių.

Man važinėjant į Kauną, Katalikų Veikimo Centrą, teko patirti, kad nuncijus arkivysk. R. Bartoloni buvo labai jūdrus, pilnas energijos, gerų norų lietuviams padėti, domėjosi mūsų religiniu ir kultūriniu darbu, bet buvo ir tvirto nusistatymo, kiek tai lietė katalikiškąją akci­ją. Savo mintis pareiškė ir viešai, sveikinda­mas ateitininkų kongresą Kaune (1930). Nun­cijus tada kalbėjo:

“Toji akcija rūpinasi išpausti gaivinančios sa­vo dvasios žymes visiems žmonėms; padaryti, kad katalikiškos sąžinės svoris būtų jaučiamas visuose žmonių gyvenimo reiškiniuose, ir re­formuoti visuomenę pilnai krikščioniškoje dva­sioje: visa atnaujinti Kristuje... Katalikų akcija (tad) nėra vien dvasinis ir religinis veikimas, bet ypatingai, ir tai pilnoje to žodžio prasmėje, yra socialinis veikimas, kuris rūpinasi visuo­menės aukščiausiu gėriu ir jos pagrindiniais reikalais, net ir tais, kurie turi politinių bruo­žų, jei jie tiesioginiu būdu paliečia dorovę ir religiją” (Tiesos Kelias, 1930, nr. 7-8, 131 p.).

Tuose nuncijaus R. Bartoloni žodžiuose buvo jausti atgarsis popiežiaus Benedikto XV pa­reiškimo: “Pakanka, kad šioje srityje (politi­nėje) sielų gerovė būtų pavojuje”.

“Kai politika paliečia altorių, tada... popie­žius, dvasininkai, pasauliečiai katalikai atrodo varą politiką; iš tikrųjų jie tesirūpina religija”

(kard. Bertram). Tad yra neteisinga pulti kata­likiškąją akciją, kad ji “kišasi” politikon, kada yra visai priešingai — politika įsiveržia į tikė­jimo ir katalikiškos akcijos sritį.

Suprantama, tos dvi sritys yra labai arti su­sijusios, nes paliečia veiksmus to paties žmo­gaus, kuris priklauso ir Valstybei ir Bažnyčiai. Abi jos turi savo aukščiausią galią, savo teises, kompeticijas ir uždavinius. Popiežius Leonas XIII enciklikoje Immortale Dei (1885) yra aiš­kiai aptaręs tų abiejų aukščiausių institucijų tarpusavio santykius ir teises tuo metu, kada liberalinė ir ateistinė pasaulėžiūra, besiskverb­damos į valstybių konstitucijas ir veikdamos politines partijas, ėmė varžyti ir siaurinti Baž­nyčios teises. Praktiškai Valstybės ir Bažny­čios santykiai sutvarkomi konkordatu, kaip buvo padaryta ir Lietuvoje.

Pasiremami konkordatu ir šv. Sosto nuro­dymais katalikiškajai akcijai tvarkyti ir globo­ti, Lietuvos vyskupai savo konferencijoje Kau­ne 1930 spalio 23 priėmė “**direktyvas katalikų akcijai Lietuvoje**” (Pacitavęs kai kuriuos tų di­rektyvų paragrafus, autorius toliau rašo).

Šiomis Lietuvos vyskupų direktyvomis teko man vadovautis, besirūpinant dar ketveris me­tus katalikiškąją akciją Vilkaviškio vyskupijoje. Lygiai ketveris metus jau buvau atidirbęs. Aiškiai pastebėjau, kad tas darbas darėsi vis sunkesnis. Tautininkų vyriausybė nebuvo tokio pat nusistatymo, kaip Lietuvos episkopatas, kad Lietuvos valstybės veikimą reikia lenkti katali­kiškos minties kryptimi. Vyriausybei buvo arti­mesnė liberalinė kryptis ir dėl to organizuo­tas katalikų veikimas, dažnai apšaukiamas “partiniu”, tapdant su krikščionių demokratų partija, buvo vis labiau varžomas, sekamas ir kontroliuojamas. Susirinkimuose atsirado “sek­retoriai” — policininkai, kurie sekė susirinkimo eigą, kalbas, nutarimus ir protokolavo prane­šimus, iš kurių būdavo sudaromos ir bylos. La­bai nemalonios buvo bylos kunigam už pamoks­lus bažnyčiose. Tai reiškė, kad valdžios politi­ka jau siekė altorių.

Suprantama, vienas kitas kunigas bažnyčioje ar pasaulietis paskaitininkas parapijos salėje pasikarščiuodavo; bet turėjo ir pagrindo. Vy­riausybė, kuri savo rankose turėjo galią ir rė­mėsi tikta viena partija, daugiau turėjo parei­gos ne tikta valdyti, bet ir valdytis — neiš­šaukti susierzinimo ir už tai neskubinti bausti. Pavyzdžiui, Marijampolėje praėjus labai įspū­dingam pavasarininkų kongresui 1932 metų vasarą, visuomenę labai nustebino, kai buvo areštuoti ir kalėjimu nubauti prof. Pr. Dovy­daitis, Vasario 16 signataras, prof. J. Eretas ir dr. J. Leimonas — savanoriai kūrėjai. Niekas nebūtų galėjęs liudyti, kad jiems nerūpėjo Lietu­va ir lietuvių tautos gerovė, kad jie nebebuvo patriotai ar tautininkai (ne partijos prasme). Girdėjau panašias kalbas Šveicarijoje, Anglijoje, Amerikoje, bet ten buvo laikoma asmenine nuomone, laisvai pareiškiamą demokratinėje santvarkoje, kuri ir Lietuvos konstitucijos bu­vo pabrėžiama.

Taigi, katalikiškajai akcijai nebuvo tokios laisvės, kokios siekė Katalikų Bažnyčia ir Lie­tuvos episkopatas. Buvo religinė laisvė bažny­čiom, kunigam, tikintiesiems, religinėm broli­jom, bet katalikiškoji akcija, kaip matėme, yra daugiau negu tik religinis veikimas, religinė praktika ar tikėjimo išpažinimas. Katalikiškąją akciją besistengiant nustelbti, ir Lietuvos vals­tybės santykiai su šv. Sostu apiro.

Čia spausdinama ištrauka paimta iš kn. A. Steponaičio k. tik išleistos atsiminimų knygos “Tėvynėje ir pasauly” (žiūr. recenziją šio nr. 13 psl).

Mergaitė su ateitimi

Liucijos Mingėlaitės debiutą amerikinėje scenoje pasitinkant

AL. GIMANTAS, Detroit, Mich.

Viena iš 350

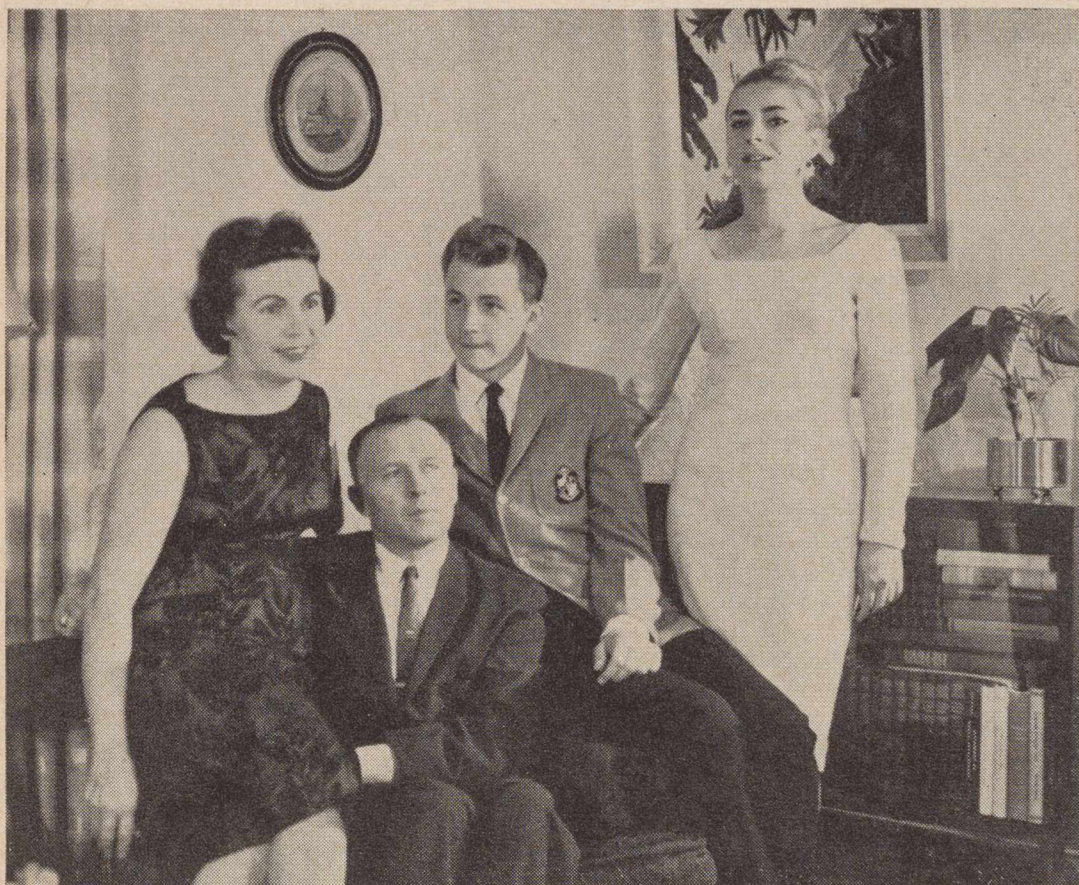
Detroito Vanguard Playhouse teatras savo žiūrovams jau senai buvo pažadėjęs Europoje ir šiame kontinente vis populiarėjančią satyrą-muzikinę dramą "The Threepenny Opera" (teksto ir dainų autorius — B. Brecht, muziką komponavo Kurt Weill). Anglų kalbai ši veiklą pritaikė Marc Blitzstein.

Statytojui ir režisoriui dr. William A. Gregory nebuvo sunku geram pastatymui dviem pagrindinėms rolėm gauti tokį žinomą operos teatro solistą, kaip Robert Rounseville (prisiminate puikų spalvotą britų filmą "Hofmano pasakos"?), ir svarbiausiam moters vaidmeniui

garsenybėmis, kaip Alec Guinness, Dirk Bogarde, Peter Sellers ir pn. Mūsų Liuciją laikraščiai pristatė kaip rež. W. Gregory atradimą — "an outstanding discovery". Malonu konstatuoti, kad amerikiniai kritikos balsai ir po premjeros Liucijai buvo malonūs ir šilti.

"Detroit Free Press" — "...some of the delights of 'Threepenny', Vanguard style, are the succession of unexpected pleasant surprises... Lucia Mingela, a newcomer to Vanguard, is very pretty and torchy in her mournful ditties concerning her life as one of Mack's cast-off girl friends."

"The Detroit News" — "...there were many portrayals, both large

Lidijos ir Vlados Mingėlų šeima (iš k.): Lidija, Vladas, šarūnas, Liucija.
The Mingela's family: Lidija, Vladas, šarūnas and Liucija.

— Marie Powers. Tuo tarpu kitoms rolėms, be jam žinomų profesionalų, norėjo rasti visai naujų "vardų ir veidų". Tam tikslui jis nutarė atlikti kiek galima didesnę atranką. Detroit, ieškodamas kandidačių moteriškiems vaidmenims atlikti egzaminavo daugiau kaip 150 merginų. To neužteko. Vyko specialiai New Yorkan. Ten 200 merginų varžėsi patenkinti pretenzingo režisoriaus reikalavimus. Turėjęs tokį didelį pasirinkimą, dr. Gregory svarbiausiąją "3PO" antraeilę rolę patikėjo lietuvaitei Liucijai Mingėlaitėi. Tai jos pirmasis jau grynai profesionalinio lygio pasirodymas amerikinėje scenoje, "Trijų centų operoje" — Jenny vaidmeny.

Spaudos balsai

Dar keletą dienų prieš premjerą didžioji Detroito spauda savo kultūrinių-pramoginių skyrių pirmuosiuose puslapiuose spausdino Liucijos nuotraukas svarbiausioje vietoje, drauge su tokiomis ekrano

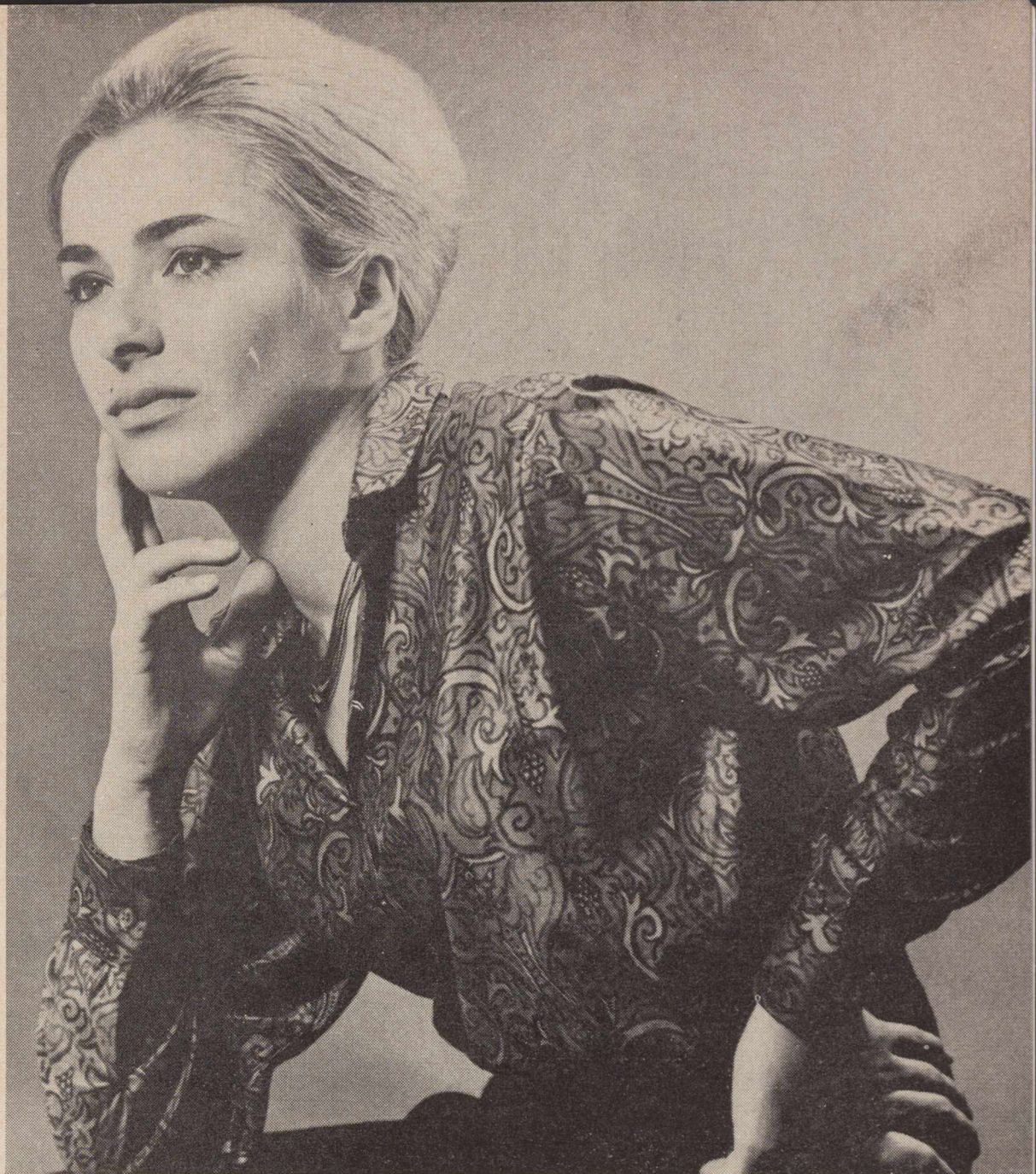
and small, of astonishing vividness. Lucia Mingela made a hit with the song "Pirate Jenny", and her portrayal of the trollop Jenny doubtless will develop into a memorable one when she learns to be less ladylike."

Kiti spaudos balsai:

"The Dearborn Press" (spalio 4, James L. Limbacher): "Lucia Mingela, a newcomer to Vanguard, essays the Lotte Lenya role of Jenny with aplomb. Her 'Pirate Jenny' and 'Solomon's Song' are sung with wry humor and strict attention to the words, which made her an 'audience favorite'."

The Windsor Star (spalio 27, rec. Cec Scaglione): "By far the most attractive player in the cast is Lucia Mingela, whose presentation as the jaded Lady Jenny gives her ample opportunity to utilize her throaty Lithuanian voice."

"The Flint Journal" (spalio 30): "As Jenny, Lucia Mingela croaked her pirate song beautifully..."

LIUCIJA MINGĖLAITĖ,
Detroito Vanguard Playhouse teatre vaidinanti "Trijų grašių operoje".

"Show World (WXYZ Radio, spalio 8, radijo komentatorius Dick Osgood): "And a beautiful girl, Lucia Mingela, played Jenny lady of the

night, sings two solos with style and continental magnetism. This girl has a future."

Nukelta į 17 psl.

Liucija Mingėlaitė Jenny vaidmeny "The Threepenny Opera" pastatyme (pirmoji iš kairės). Merginų apsuptas Mack the Knife — Robert Rounseville.

Miss L. Mingėlaitė as Jenny in "The Threepenny Opera."

Pedantas

Kiekvienam darbe žmogus pasidariai daugiau ar mažiau panašus į automatą: tuo pačiu laiku kelies, tuo pačiu laiku guli, vienodomis valandomis į darbą eini, tuo pačiu laiku grįžti, dargi — kasdien tą patį darbą dirbi. Taigi, tikra monotoniya ir automatizacija. Žmogus, pasidaręs tokiu automatu, rodo, jeigu neturėtų nė laikrodžio, visvien tave nuojauta laiku išvestų į darbovietę ir laiku grįžtum. Tokia dirbančių dalia, toks jų likimas.

Kaip visiems dirbantiems, taip ir man. Kasdien tas pats ir tas pats. Vaziuoju į darbą tuo pačiu laiku, todėl dažniausia ir autobuso bei tramvajaus soleriai tie patys. O ir keleivių — bent dauguoma — irgi tie patys. Ir jie, kaip ir aš, tarytum masinos ratukai, atrodo, turi suktis ir suktis kasdien, ir vis dėl duos kasdieninės.

Cia noriu papasakoti apie vieną, pasakyciau, gana keistą daugelio naktų bendrakeleivį, kurį mintyse dažnai "pedantu" vadindavau.

Tai žmogus aukšto ūgio, taisyklingų veido bruožų, ilgoka nosimi, liesas, tiesus, išdidžios eisenos, apie 60 metų amžiaus. Jo išvaizda iš viso greičiau aristokratiška, anaip tol ne darbinikiška.

Kiekvieną naktį, vienu ir tuo pačiu laiku, lygiai toj pačioj tramvajaus sustojimo vietoj, jis įlipdavo, įmesdavo bilietėlį į dėžutę, paimdavo "transferį" ir išdidžiu žvilgsniu dairydamsis į šalis, akimis ieškodavo visiškai tuščios sėdynės. Jis žengdavo tramvajaus taku nuo priekio dažnai iki pat galo. Vienoj jo rankoj angliškai vadinamas "lunchbox" — maisto dėžutė, o kitoj — laikraščių pundas. Laikraščių visuomet didokas kiekis. Jie gražiai, tvarkingai (gal net per daug tvarkingai) sudaryti, susukti į rutulį ir perrišti juodu (berods, nuo batų) šniūreliu.

Šis keleivis visuomet būdavo labai tvarkingai, labai švariai apsirengęs. Vasaros metu jo tamsi eilutė visad švarutėlė, kelnės vis naujai suglaistytos. Žiemą vasarą jis dėvėdavo juodą "Biltmore" placiakraštę skrybėlę. O taip pat — šilčiau ar šalčiau, netgi ir didelių karščių metu, kada beveik visi keleiviai vienmarškiniai ir vienplaukiai — jis visuomet su švarku (žiemą — su tvarkingai ir gerai atrodančiu apsiaustu) ir skrybėle. Jo batai visad nublizginti, tarytum veidrodės. Marškiniai visad švarūs, kaklaraištis parištas tvarkingai, o marškinių rankogaliai su atlankais ir specialiais užsegimais — paauksuotais "kolonikais".

Jeigu ne nešamas rankoj darbinikiškas "lunčbaksis", sakytum, kažkoks valdininkas, vadinamas "white collar" pareigūnas.

Ir taip išdidžiai, aukštai pakelta galva perėjęs tramvajaus taką, maniškis keleivis sėsdavosi į laisvą vietą (o nakties metu visuomet

tuščių sėdynių netrukdamo), pastaitydavo ant grindų savo maisto dėžutę. Pastatęs dar kartą patikrindavo, ar gerai stovi. Tada patogiai pasitaisydavo sėdynėj, atsuošdavo į aramą, išdidžiu mostu pasiekdavo viršutinę švarko kišenelę akinių įmautę, išsiėmęs švaria nosine nuvalydavo akinių stiklus, užkardavo akinius ant nosies ir ausų, įmautę įdėdavo atgal į kišenelę, ištraukdamas juodo šniūrelio mazgą atsirišdavo laikraščių punda, vieną išsiimdavo — laikraštį ar magaziną — kitus vėl gražiai surišdavo ir pradėdavo skaityti...

Stebėdamas šiuos jo sudėtingus ir su tam tikru aplombu daromus veiksmus, dažnai pagalvodavau: "pedantas"...

Negana to, prie Dundas gatvės, jam išlipus iš autobuso, dar pasikartodavo viena, kasdieninė ir vis ta pati, ceremonija. Išlipęs lauk ir stabterėjęs ant šaligatvio, jis išsitraukdavo iš kišenės didoką baltą, tarytum vėliavą, nosinę ir, laikydamas ją plevėsuojančią rankoj, žengdavo skersai gatvę. Tai, matyt, būdavo ženklas, kad koks automobilistas neužvažiuotų...

Ir taip kas naktį, kas savaitę, kas mėnuo, metal iš metų vis kartodavosi ir kartodavosi, berods, ištisus septyneris metus. Šiaip jau nebeprisimenu, ar jis tuos glūdžiuosius vidurnakčius kada nors buvo sėdėjęs tramvajuje ar autobuse (turėjom naudotis vienu ir kitu) prie kitų žmonių, ar ne. Paprastai rinkdavosi sau vietą, kad būtų vienui vienas... Tik kartą, po tų septynetos metų, vieną naktį, kada smarkiai lijo, griaudė ir žaibavo, tramvajus, nors ir vidurnaktį, buvo apypilnis. Žmonės, matyt, iš kur grįžo, ar šiaip slėpdamiesi nuo lietaus ir audros nenorėjo likti lauke, todėl beveik visos tramvajaus sėdynės buvo užpildytos. Tik aš sėdėjau vienas. Ir dar vienoj kitoj sėdynėj buvo po vieną keleivį.

Tuo pačiu laiku ir įprastiniam sustojime, kaip visuomet, įlipo į tramvajų "pedantas". Iškėlęs galvą jis žengė tramvajaus taku, žvalgydamasis į šalis, bene ras kur laisvą vietą. Deja veltui. Laisvų sėdynių nebuvo.

"Pedantas", žvilgterėjęs į vieną ir į kitą pusę, kažkodėl, atsisėsti vietą pasirinko prie manęs. Ar tai atsitiktinai, ar dėl to, kad buvau ilgų metų bendrakeleivis — nežinau. Gal jis taip pat buvo matęs ir mane laikraščius skaitant tramvajuje, kaip kad jis visuomet darydavo, ir todėl laikė mane tarytum artimesniu savo bendrakeleiviu... Gal... Kas žino?..

Prisėdo — tai prisėdo. Nelabai tuo stebėjau, nes ar maža kas prisėda tramvajuje, autobuse ar traukiny? Mane nustebino ne jo prisėdimas, bet jo elgesys.

Vos glusterėjęs šalia manęs, tuo jau ištisė ranką ir pasakė:

—Mano pavardė Smith! — Už

minutėlės dar pridurė: — Jim Smith!.. Tarytum tas "Smith" man labai daug ką pasakytų...

Paėmiau jo atkištą ranką, paspaudžiau ir dar nesiryžau nieko konkretnio sakyti, sumurmėdamas tarytum kažką panašaus į:

—"Glad to see you..."

Tuo, deja, neišsipirkau. Manasis "pedantas", nepaleisdamas rankos ir žiūrėdamas į akis, ištare:

—And your name?..

Nieko nebebuvo kas daryti — reikėjo rekomenduotis. Beveik iš prievartos! Pasisakiau ir aš — jo pavyzdžiu: pavardę ir vardą.

Tačiau tuo viskas dar nesibai-gė! Mano "pendantiškasis" Smith tęsė toliau susipažinimo ceremoniją. Jis, atrodo, nieko neslėpė, dėsydamas apie save porino viską, tačiau privi-lėjau ir aš tuo pačiu atsilyginti.

Paaikškėjo, kad manasis Smith dirbęs veteranų karių klube (kantinėj), kaip dženitorius, kad jis esąs 59 metų amžiaus, Romos katalikas (beje, airiškos kilmės), kad gyvenąs nedidelėj gatvėlėj St. John Road, kad lankąs šv. Cecilijos bažnyčią, kad labai mėgstas skaityti spaudą, vasarą — didelis gėlių ir paukščių adoratorius ir t.t. ir t.t.

Žinoma, nieko kito ir man nebeliko, kaip pasisakyti, kad mūsų darbai ir tikyba beveik visiškai sutampa, tik aš dirbu Parlamento Rūmuose, o jis Veteranų klube. Abu katalikai, o į šv. Cicilijos bažnyčią, kaip netoli esančią, ir aš dažnai užeinu pasimelsti, nors nuolatos lankau lietuvių katalikų bažnyčią.

Kaip visuomet, taip ir tą vakarą manasis Smith išlipo iš autobuso numatytoj vietoj. Išlipęs stabterėjo, išsitraukęs išskleidė baltąją nosinę, tarytum vėliavą, ir nuplevėsavo skersai gatvę. Mes nuvažiavom tolyn, ligi Evelyn Avenue.

Paskiau dar keletą kartų teko susidurti su Mr. Smith'u tam pačiam tramvajuje ir autobuse. Jis ir toliau tokiais pat mostais viską darydavo: taip pat atsirišdavo ir vėl susirišdavo ir vėl atsirišdavo laikraščius, taip pat elegantiškai atrodydavo, taip pat plėvesuodavo baltąją vėliavą, išlipęs iš autobuso, tik su tokiu skirtumu, kad jau mane laikė pažįstamu. Kiekvieną kartą, įlipęs į tramvajų, beieškodamas laisvos vietos, akimis susirasdavo mane, kilsterėdavo juodąją skrybėlę ir džentelmeniškai nusilenkdavo. Bet sėstis prie manęs nesisėsdavo. Matyt, buvo labai didelis vienumos mėgėjas.

Taip ir vėl bėgo dienos, savaitės. Tik po kiek laiko manasis Smith kažkur dingo. Nebematydavau jo nei beilipančio, nei beišlipančio iš tramvajaus ir autobuso.

Tiesą pasakius, net pasiilgau to žmogaus ir jo darnių, visad vienuo-đų veiksmų. Bet ką gi padarysi? Žmogus dingo kaip į vandenį. Ir nebeapsirodė. Gal pakeitė darbą, gal gyvenamąją vietą? Kas žino, kur pasuka žmogaus keliai.

Praslinko gal penketas ar šešetas mėnesių. Buvo žiemos metas. Eidamas pro šv. Cicilijos bažnyčią, sumaniau užsukti į vidų. Lauke stovėjo grandinė mašinų ir laidotuvių biuro didžiulis juodas "Cadillac'as". Buvo matyti, kad tai laidotuvės.

Įėjęs sulenkia kelius prieš Didįjį Altorių. Pagarbinus švenčiausiąjį, akys nukrypo į bažnyčios take stovintį karstą. Karstas, kaip karstas — gana puošnus, blizgantis, kaip paprastai Kanadoj, ypač per laidotuvių biurą laidojant. Nors kaštuoja daug, bet karstai puošnūs ir patarnavimas be priekaišto.

Bet šį kartą ne karsto puošnumas mane nustebino ir, pasakyčiau, su-purtė... Ant karsto švietė užrašas: J. H. Smith.

Žinojau, kad mano keistasis pažįstamas buvo vardu, prasidedančiu raide J (Jim) ir pavardė Smith, tik nežinojau jo tarpinės — antrojo vardo raidės. Nebeiškenčiau ir paklausiau šalimais klūpojusį:

—Ar tai tas pats Jim Smith, kuris gyveno St. John Road?

—O, taip. Tas pats... — gavau atsakymą. — Ėjo skersai gatvę, automobilistas pritrenkė. Po to gulėjo ligoninėj keletą mėnesių ir mirė... — dar pridūrė užklaustasis.

Dar daugiau susikauptau nors trumpai maldai. Juk tai manasis bendrakeleivis. Nepadėjo jam, vargšui, apsisaugoti nuo automobilio nė visad išskleidžiama balta nosinė. Jis mirė nuo to, ko, matyt, labiausiai bijojo.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Kan. Antanas Steponaitis, **Tėvynėje ir pasauly.** Prisiminimai ir apybraižos. 1962. 320 psl. Leidėjas nepažymėtas. Spaudė ir platina Pranciškonai, Brooklyne, 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y. Įrįšta kietais viršeliais. Kaina \$4.00.

Mūsų Vaikas. A. L. Montessori d-jos žinaraštis. Leidžia Amerikos Lietuvių Montessori Draugija. Red. Stasė Vaišvilienė. Viršelis prof. dail. Adomas Varnas. Adr.: 6837 So. Washtenaw, Chicago 29, Illinois.

Bronys Raila. **Iš paskendusio pasaulio.** Straipsniai, essay, kritika, kronikos. 1946 — 1958. Išleido Srovė. 4346 So. Western Ave., Chicago. Viršelis Vlado Vaitiekūno. 430 psl. Kaina \$5. Platina J. Karvelio knygynas Chicagoje.

Alė Rūta. **Priesaika.** Romanas. Iš ciklo "Didžioji meilė", knyga 2. Lietuviškos Knygos klubas, Chicago, Ill., 1962. 309 psl. Kaina \$3.25. Aplanką piešė P. Jurkus.

Jons Grinių, **Gulbės giesmė.** 6 veiksmų istorinė drama iš Barboros Radvilaitės gyvenimo. Išleido Lietuviškos Knygos klubas, Chicago, Ill. 1962. 222 psl. Kaina \$3.

Čiurlionio Galerija. 1957-62. Chicago. 52 psl. Gausiai iliustruotas leidinys galerijos penkmečiui paminėti. Su įžymių asmenų bei dailininkų kalbų ištraukomis, galerijos apyskaita, vaizdais ir galerijos paveikslų nuotraukomis.

Čiurlionio Galerijos leidinys. Spaudos priežiūra — dail. M. Šileikis.

Petronelė Orientaitė, **Daubiškės inteligentai.** Romanas. I ir II tomai 171 ir 173 psl. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 39 ir 40. Klubo nariams — po \$1, kitiems — po \$1.50. Kietais viršeliais 50 c. brangiau.

Įžangos žodyje tarp kita ko sakoma: "Daubiškės inteligentai" pirmąkart buvo išleisti Sakalo b-vės Kaune 1937 m. Dabar antrąkart spausdinant, stilius nei turinys netaisomas..."

AGUONŲ SAPNAS

SVETUR

Išleiskite mane giminėn,
čia kaip skiedra aš sudulėsiu:
krūtinę nerimas alpina,
išsilgusią klevų pavėsio!

Aš ne pro juodus miestų dūmus
pasveikinau žydrynių saulę,
ir žemės žydinčios svaigumas
įsisunkė lig kaulų.

Ganyklų vėjai užnešiojo,
sapnais kerėjo melsvas tolis,
vėdrynų pievas braidė kojos,
liūliavo miškas — žalias brolis.

Lopšine mano, gimas sodžiau, —
kurio seniai esu netekęs, —
tu vaidinies mintys ir žodžiuos,
sapnuos linguoji vyšnių kekėm!

AGUONŲ SAPNAS

Girtos aguonos nuo kvapo,
plaukia ant kalno rugiai,
žiedo vainiklapį trapų

gaudo pavėjui drugiai.
Skleidės, nubrendo, sukrito
tykiai po plieno dalgiu — —
Eisim praeisime rytą
džiugesio mirksniu svaigiu.

BĖGLĖ KŪDIKYSTĖ

Aš jaučiu, kaip siela alky vysta,
ir verkiu, kad juokas jaunas miršta — —
Sugrąžinkit mano gyvą kūdikystę,
kur taip greit nuraškė skausmo pirštai —
mano džiaugsmo lėlę — kūdikystę!

Rūdys, piktos rūdys — kandžios, aitrios,
sopulingi žemės kaltės pūliai
ryja žydinčią žarijų kaitrą,
ryja dainą, laužia širdį, gula —
mano giedančios krūtinės kaitrą!

Leiskit, leiskit man iš čia išskristi,
pasiėmus skardų rytgonio lumzdelį:
gal pavysiu savo bėglę kūdikystę,
lūkinčią manęs ant vėjų kelio —
lakią sodo kregždę — kūdikystę!

Ant, ji žaidžia šalia šaltinėlio —
šviesiaplaukis, saulės glostomas vaikytis:
suka ratą margos ramunėlės,
aplink galvą dūzgia aukso bitės —
mano šventos godos — aukso bitės!

Žvelgia akys, it kristalas grynos,
ir pro laiko dulkes vėl mane pažįsta —
ir tvirtai man kaklą rankom apkabina
mano atrastoji bėglė kūdikystė —
mano ryto žiedas — kūdikystė!

ATVIRAI

Noriu prabilti į sutiktą žmogų
paprastu meilės žodžiu,
pasaulį regėti tikrovėje nuoga,
veidą toliųjų žvaigždžių.

Ir išsakyti sielvartą, laimę
žodžiais keliais,
eit per gyvenimą atvira siela
mažojo brolio keliais.

Širdį išvelgti — gyvąją versmę
ilgesio slapto, tylaus;
ir išlukštenti budėjimo prasmę
budincio žemėj žmogaus.

Į TOLĮ

Kai glūdi tyla susimąsčius
manųjų palangių daržuos,
aš rymastų skausmo bekraščio
it paukštis į tolį veržiuos.

Per žemę vaisingą keliauju
susemti gyvybės lašų —
ir varpų nunokusią saują
Praamžiaus vainikui nešu.

Myliu aš alsuojantį dangų,
gražuolį dienų ir naktų —
jis žydi ir dega, ir žvanga,
kaip mano troškimai — platus!

Giesmė vyturėlio pabudus
išgvildo žalumą laukų
ir prikelia miegančius grūdus
skambiuoju verdenių juoku.

Šermukšnių pribrinkusios kekės,
rudens pabučiuotos slėnų,
spurgais apynys apsisėgęs —
kelionės bičiuliai mani.

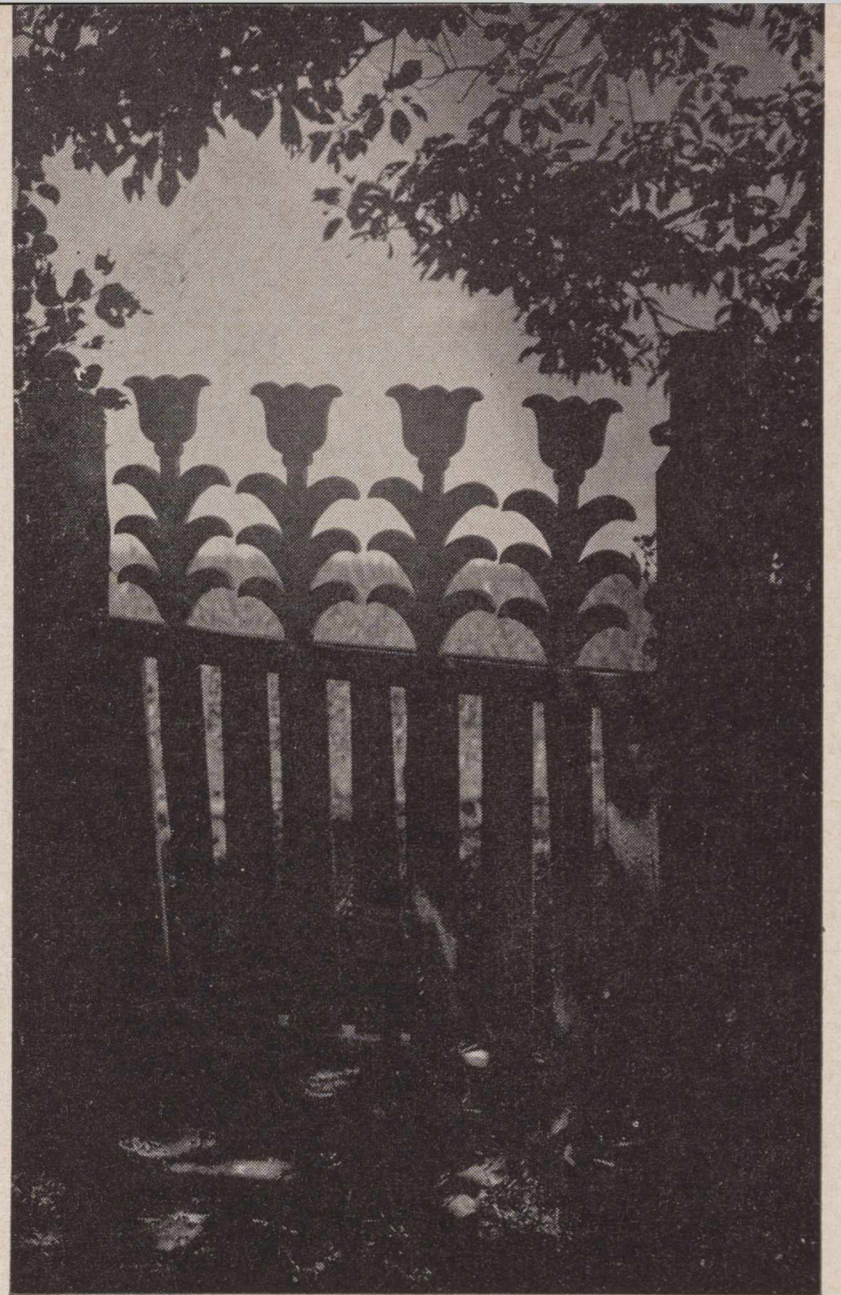
Aušrų horizontai tolieji
nukaista tvanu ugniniu,
ir lietūs žvaigždžių pasilieja
ant virpančių mano delnų.

RAMUMA

Tvyska aukso žvaigždė
pro šakas kildama.
Miega vyšnios sode.
Tyluma. Ramuma.

Šiltas kvapas papūs,
pasikels iš gelmės —
pro viršūnes, lapus
nubanguos, nušlamės...

Vėl tyla. Ramuma.
Miega vyšnios sode.
Pro šakas, kildama,
juokias aukso žvaigždė.

"Miega vyšnios sode. Tyluma."

Foto B. Buračo

Benediktas Rutkūnas (g. 1907) pirmąjį eilėraštį išspausdinęs 1922 m., 40 metų dalyvauja lietuvių literatūroje, rašydamas eilėraščius, noveles, versdamas iš vokiečių kalbos. Yra išleidęs eil. rinkinius Eilėraščių maršė (1930), Versmės, Gyvenimo tvanas, Sparnus man meta paukštės ir novelių rink. Nuodėmės. Jo poezija gausi gamtos motyvais ir persunkta impresionistine nuotaika. Vyrauja eleginis motyvas.

Atvykęs į JAV ir sunkiai susirgęs poezijos nepameta, o paskutiniu laiku rengia rinktinę Žiedų taika. Šie eilėraščiai paimti iš rink. Sparnus man meta...

SELINA NAKTIS

Selina naktis ant pirštų —
žaidžiame blizgučiais,
rūstų vakarą pamirštam, —
selina naktis ant pirštų — —

Graibstom auksą, skubam, mirštam —
kupinos rieškučios!
O naktis tyliai ant pirštų,
rankoj žvakę pučia — —

ŽIEMOS RYTĄ

Barsto rieškučiomis Dievas
tyrą, balčiausiąjį sniegą —
vaikšto po lauką, po pievas
žemėn nužengęs, pats Dievas.

Meldžias sužydusios ievos,
žemė sapnuodama miega —
barsto rieškučiomis Dievas
tyrą, balčiausiąjį sniegą.

Ben. Rutkūnas

Korporacijos Filiae Lithuaniae ir Neo-Lithuania Vasario 16 d. minėjime Kaune, korporacijos rūmuose, 1938 metais, dalyvaujant N. L. garbės nariui ministeriui B. K. Balučiui. (Nuotraukoje sėdi vidury).

Filiae Lithuaniae and Neo-Lithuania Sorority and Fraternity at the February 16th celebration in Kaunas, 1938.

KAIRĖJ ŽEMAI / LEFT BELOW

Korp. Neo-Lithuania 38 metų sukakties minėjimas Clevelande 1960 metais. Pirmoje eilėje sėdi naujai pakeltieji ir pakeltosios į senjorus.

Korp. Neo-Lithuania membership marks 38th anniversary in Cleveland, in 1960.

VIVAT NEO - LITHUANIA!

Neo-Lithuania 40 metų sukakties proga

DR. J. JURKŪNAS, Lomita, Calif.

Šių metų lapkričio 11 d. sueina 40 metų nuo Lietuvių Studentų Tautininkų korporacijos Neo-Lithuania įsisteigimo.

Tai buvo pirmoji registruota studentų korporacija Kauno universitete. Jai pradžia davė trylika pasiryžėlių studentų.

Korp. Neo-Lithuania savo veikimo pagrinde remiasi krikščioniškąja dorove. Jos vyriausias šūkis — pro Patria!

Šios studentų organizacijos šūkis kiekvienam geros valios lietuviui neabejotinai buvo ir yra kilnus ir šventas. Jos užsibrėžti tikslai ir veikimas buvo tiek patrauklūs ir atitiko daugelio troškimus, kad per palyginamai trumpą laisvės laikotarpį Neo-Lithuania korporaciją padabino savo vardais ir globa mūsų kilnūs tautos vyrai: Kan. Tumas-Vaižgantas, dr. Jonas Basanavičius, prez. A. Smetona, Jonas Vileišis, prel. Maironis-Mačiulis, prof. Jonas Jablonskis ir min. B. K. Balutis. Tai jos garbės nariai.

Korp. Neo-Lithuania 1960 m. vasaros stovykloje ėjusio laikraščio "Naktibalda" redakcija ir artimieji bendradarbiai (iš kairės): š. Goceitas, V. Sutkutė, D. Maurukaitė, Eglė Žemgulytė-Narbutienė, vyr. red., Gintas Saulis, I. Vakselytė, A. Saulis ir D. Benokraitytė.

Members of the editorial staff of the humorous paper "Naktibalda." at the Neo-Lithuania summer camp in 1960.

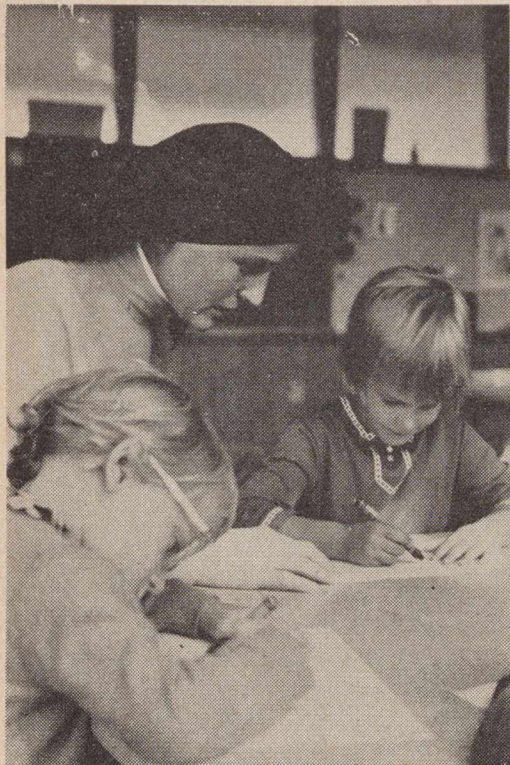
Tremtyje Neo-Lithuania korporacija atsikūrė neperseniausiai ir turi savo skyrius didesniuose JAV-bių miestuose. Jos vyriausioji valdyba yra Čikagoje. Los Angelėje korporacija turi taip pat savo skyrių.

Šia reikšminga proga sveikiname solenizantą jo paties vėliavoje įrašytais žodžiais: Vivat, crescat, floreat Neo-Lithuania!

L. S. T. Korp. Neo-Lithuania vyr. valdybos pirm. inž. Vaclo Mažeika.

E. Mažeika, chairman of the central committee of the Neo Lithuanian Fraternity.

Sesuo M. Margarita, Toronto Vaikų Namų darželio vedėja padeda mažosioms Marytei Vaičiūnaitei ir Danutei Vasiliauskaitei darbo metu.

Sister M. Margarita, supervisor of the Children's Home in Toronto.

TORONTO LIETUVIŲ VAIKŲ NAMAI

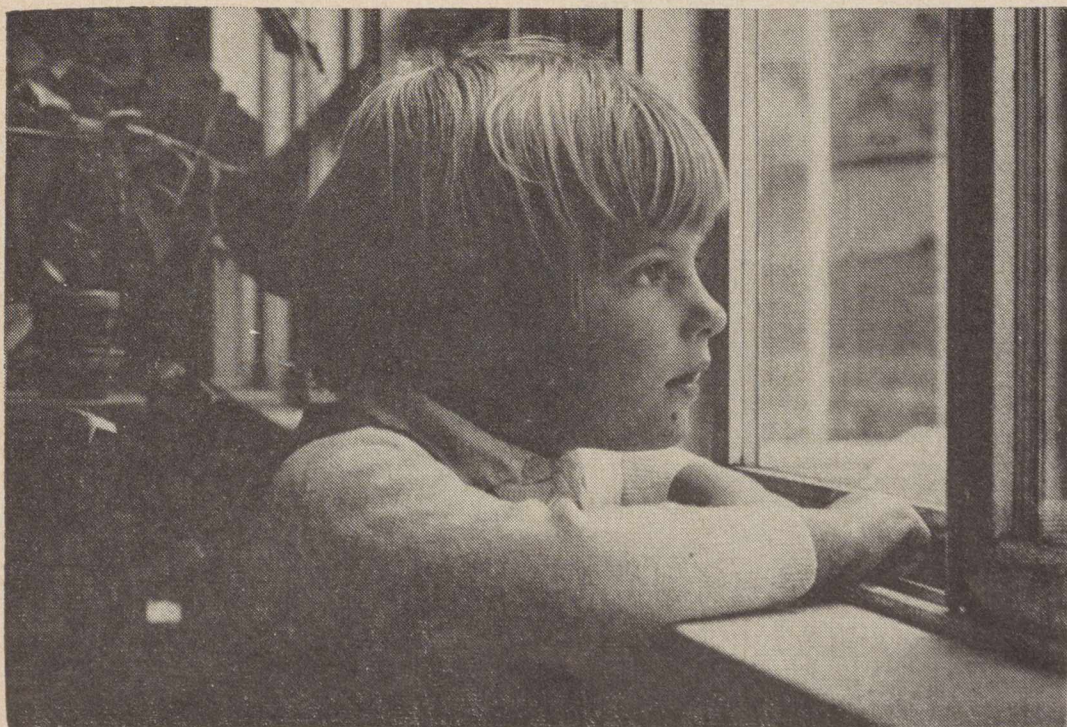
Toronto lietuvių kolonija turi dvi lietuviškas parapijas su eile pastatų, turi Lietuvų Namus ir Lietuvių Vaikų Namus. Tačiau nė vieni šių pastatų neužima tokios gražios ir patogios pozicijos vietos atžvilgiu, Ekaip Vaikų Namai, N. P. Mergelės Marijos seselių vadovaujami.

Seselių surastas ir nupirkas žemės sklypas, kuriame dabar yra mūsų mažųjų priežiūros ir auklėjimo židinyss — Vaikų Namai, turi tiesiog romantiškai gražią aplinką. Vaikų Namų didžiulio kiemo vartai atsiduria tiesiai į gražų Dufferin parką. Prie vartų stovi lietuviškas kryžius su itin reikšmingu įrašu: "Esu išrautas iš Tėviškės pakelių, kuriose amžiais budėjau."

Patys Vaikų Namai taip pat imponantiškas kūrinys, kaip iš lauko, taip ir viduj. Jie pastatyti pagal arch. dr. A. Kulpavičiaus projektą.

~~~~~
Mažoji Rūtelė Motekonytė stebi pro Liet. Vaikų Namų langą krentančius lapus.

Rūtelė Matekonytė watching the falling leaves through the window.

Toronto Lietuvų Vaikų Namai. Arch. A. Kulpavičius, konstr. J. Matulaitis.
vadovauja N. Pr. Marijos seserys. Visos nuotraukos N. Kulpavičienės
Lithuanian Children's Home in Toronto, Canada. Arch. A. Kulpavičius.

Vaikų Namuose šiuo metu randa prieglobstį per 80 nuo 3 iki 6 metų amžiaus vaikučių. Jų tarpe daugiau kaip trečdalis lietuviukų ir lietuvaikių. Kitataučiai vaikai, seselių teigimu, daugiau nebepriimami. Laukiama daugiau lietuviukų. (Seselės teigia, kad nuo 1956, t. y. nuo jų įsikūrimo Toronte, lietuvių vaikų procentas šiomet yra didžiausias, taigi — auga).

Namų statyba ir jų įrengimas seselėms padarė nemažai skolų, bet jos, geriems žmonėms padedant, mažėja.

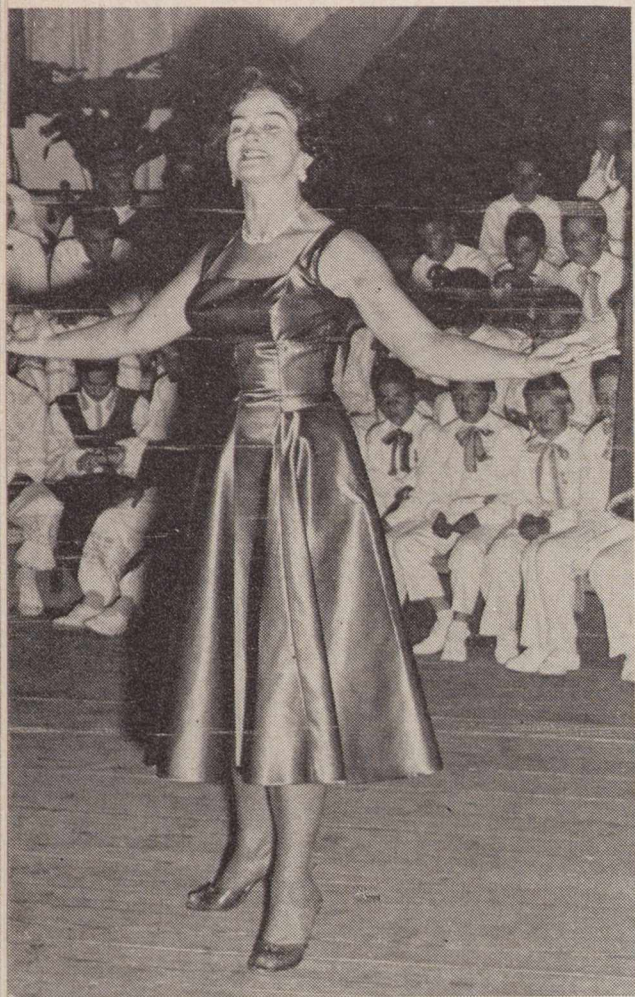
Kryžius prie vartų yra ne vienintelis lietuviškas tautinis-religinis puošias Namus. Atsiranda ir daugiau panašių meninių kūrinių: neseniai sienoje (įeinant laiptais į

Vaikų Namus) pašventintas puikus skulptoriaus Dagio sukurtas bareljefas — Dievo Motinos Marijos Apšireiškimas piemenėliams šiluvoje. Bareljefą pašventino iš JAV-bių atvykęs kun. Stasys Yla, iškilmėse dalyvaujant apie 500 žmonių.

Iš Namų vadovybės ir vaikų darželio veiklos dail. N. Kulpavičienė yra susukusi puikią spalvotą filmą. O gyvenimas suka "filmą" savo keliu. Mūsų linkėjimas: kad ko daugiau lietuvių būtų aktyviais veikėjais, siųsdami mažuosius "aktorių" ir visokeriopai prisidėdami prie Namų išlaikymo ir augimo.

Vaikų Namams ir darželiui vadovauja sesuo M. Margarita. Adresas: 57 Sylvan Ave., Toronto 4, Ont., Canada.
Pr. Al.

Eliza Gedikaitė Tamošaitienė, Varsio 16 gimnazijos mokytoja, deklamuoja Maironio baladę "Čičinskas".

Scenes from the program to commemorate the 100th anniversary of Maironis' birth in Rome.

Rašytojas kun. Jonas Kuzmickis, Bradfordo liet. kol. kapelionas, Maironio mokinių, sako pagrindinę kalbą Maironio minėjime Romoje.

The Rev. Jonas Kuzmickis, chaplain of the Lith. Community in Bradford, England, delivers address at centennial commemoration of Maironis.

MAIRONIS MINIMAS ROMOJ

Maironio minėjimo dalyviai Romoje. I-je iš kairės: kun. V. Mincevičius, PLB Italijos Krašto vald. pirm., prel. L. Tulaba, šv. Kazimiero kolegijos rekt., kan. J. B. Končius, Balfo pirm., min. S. Lozoraitis su poniu.

Attendants to the centenary commemoration of Maironis in Rome.

"Tautinio atgimimo poetas Maironis pasidarė visos tautos vadu, o lietuviai negalėjo poeto neklausyti, nes jis nepriklausomos Lietuvos viziją grindė įtikinančiais argumentais. Poeto intucija ir logiškos premisos, pasirodo, neklydo: Lietuva susilaukė laisvės, nepriklausomybės ir dideliais šuoliais ėmė žengti visokeriopos kūrybos keliu..."

Patriotiniai visuomeniniai motyvai yra reikšmingiausi Maironio lyrikoje: jie buvo aktualūs praeityje, kada Lietuvą spaudė caro letena, jie nemažiau aktualūs ir dabar, kada ją ištiko dar tragiškesnis likimas. Šiandien, kaip ir 1885 metais, visame pasaulyje išblaškyti lietuviai atranda garuojančių savo jausmų ir neramių minčių "Miškas užia" dainoje:

"Kas mums praeitį gražintų,
Ir jos garsą ir jos galią?

Mes tikime, kad ir šiandien Maironis yra naujojo Lietuvos atgimimo pranašas."

J. KUZMICKIS

Regina Tamošaitytė ir Algis Vitkus deklamuoja Maironio eiles.

KNYGOS IR AUTORIAI

TAURUS ŽVILGSNIS Į PRAEITĮ

Apie Kan. A. Steponaičio atsiminimų knygą "Tėvynėje ir pasauly".

"Išeinu kartais į Ramiojo vandenyno pakrantę, ir mintys nuskrieja savon gimton šalin, kur kryžiaus keliu tebeina manoji tauta. Atsiškleidžia krauju rašyta paskutinio dvidešimtmečio Lietuvos istorija. Perveria širdį lietuvių tautos kančia..." rašo kanaaninkas Antanas Steponaitis neseniai pasirodžiusioj knygoj "Tėvynėje ir pasauly".

Autoriaus žvilgsnis į praeitį tolimas ir platus, nes prisiminimai siekia dar praėjusį šimtmetį, plačiai atsiremami į istorinių apybraižų foną.

Jei būtume gyvenę savoje žemėje, vargu būtume susilaukę tokio gausaus memuarinės literatūros derliaus. Dabar gi, kartu su žvilgsniu į savąjį kraštą, mintis, ypač vyresniosios kartos žmonių, paslankiai grįžta ir į praeitį. Savuosius prisiminimus yra paskelbę Grinius, Kairys, Bielinis, Raštikis, Vaitkus, Kutkus ir kt., nekalbant jau apie pasirodžiusią kacetinę - martirologinę literatūrą.

"Tėvynėje ir pasauly" padarytoji ekskursija į praeitį daug kuo skiriasi nuo anksčiau paminėtų autorių knygų. Kan. Steponaitis, palyginamai, nedaug domisi atskiros žmogaus individualybe, retai gilina į charakterį: ties sutiktu žmogum ar savo bendradarbiu sustoja trumpai, jį aptaria lakoniškai. Autorius gan šykščiai parodo ir pats save. Jo dėmesys labiausiai nukrypęs į faktus, jų priežastis ir rezultatus ir tik retokai pereina į asmeninių prisiminimų plotmę. Autoriaus kuklumas ypatingai pabrėžtinas, kai gyvename savęs aukštinimo ir pervertinimo gadynėje.

Prisiminimų literatūroje paprastai laukiame "naujų faktų", sensacingų pareiškimų, praskleidimo užpakalinės uždangos, skiriančios sceną nuo užkulisų. Tų dalykų beveik nesutiksime kan. Steponaičio knygoje. Jis turi kitą (ir labai kilnų) tikslą, kurį aptaria knygos pratarėjas: "...sužadinti didesnę ryžtą gelbėti Lietuvą iš dabartinių jos kančių" (6 psl.). Tad ir skaitytojas

šios knygos puslapius verčia ne tiek paprasto smalsumo vedamas, ne sensacingų įvykių laukdamas, kiek prasmės ir pateisinimo ieško damas pasirinktos šiandieninės kokos kelyje.

Lietuvių kultūrinė, politinė ir visuomeninė veikla Lietuvoje ir už jos ribų, ypač Šveicarijoje, iki nepriklausomybės atstatymo gan detalizuoti pavaizduota pirmoje knygos pusėje. Vėl esame už Tėvynės ribų ir vėl dirbame tam pačiam tikslui, kuriam anomis dienomis buvo dirbta. Skaitydami knygą, turime puikią progą palyginti ir žmones ir darbus.

Pasekime, pav., Šveicarijoje veikusio Informacijos biuro darbus ir tų darbų rezultatus ir palyginkime su dabartinėmis pastangomis šioje srityje. Pamatysime, kad mes esame toli atsilikę. Tik dabar ruošiamasi ką tai Čikagoje organizuoti. Stabtelkime ties epizodu su mokyklos kapelionu kun. P. Dogeliu (38 psl.). Jis rusifikatoriui drąsiai atkerta: "...aš privalau mokyti poteriesius tokia kalba, kokia jie namie kalba, vadinasi, tėvų kalba.

— Ne nevalia mokyti kitaip, kaip rusiškai, — rėkia mokytojas. Aš tuokart už kepurės ir su mokykla atsisveikinu."

Kaip reaguoja tėvai? Atsakymą randame tame pačiame puslapyje: "Žmonės, būdami geri susipratę lietuviai, katalikai, bematant savo vaikus iš mokyklos atsiėmė..."

Ar daug tokių šviesių kovotojų už lietuviškąjį žodį surasime nūdieniniame mūsų gyvenime ir dėstytojų ir tėvų tarpe?

Sustokime ties kitu platesnės apimties epizodu. Rusai, norėdami pripratinti lietuvius prie rusiško rašto, ėmė leisti lietuvių kalba, bet rusiškais raidėmis, katalikiškas-religines knygeles. Buvo spekuliuojama religiniais lietuviškojo kaimo jausmais. Mat, rusai manė, "jeigu žmonės bus nuteikti iš 'graždankų' mokyti savo tikėjimo ir melstis, toliau jau eis lengviau... Bet čia rusų valdžia ir sutiko didžiausią pasipriešinimą. Tų 'katekizmų', 'evangelijų' ir 'altorių', kaip ir 'abėcėlės', žmonės nepirko, neplatino, o įbruktąsias degino." (44 p.).

Ir vėl graži proga padaryti įvairius palyginimus su dabartinėmis nuotakomis, kai atsistojame prieš analogines problemas.

Tautinę lietuvių dvasią anuomet atakavo ir lenkiškoji kultūra. Kai miečiams "buvo net sakoma, kad lietuviybė esanti 'pagoniška'; tikrasis katalikų tikėjimas tesas lenkiškas", mat, "lenkų kultūrai ir dvasiai buvo daug pasidavusių senesnės lietuvių kartos kunigų", tuo tarpu, kai "jaunesnioji lietuvių kunigų karta, augusi ir besimokiusi jau tautinio atgimimo laiku, buvo labiau susipratusi ir pasiryžusi kovoti už lietuvių kalbos teises bažnyčiose bei kunigų seminarijose" (82 p.).

Ir dabar, spręsdami lietuviybės lietuviškų mokyklų, tautinių parapijų, teritorijų ir panašius klausimus, "stiprybės pasisemti" galėtume iš "Tėvynėje ir pasauly" puslapių.

Antra knygos pusė skirta nepriklausomo gyvenimo laikotarpiui, okupacijų dienoms, gyvenimui Vokietijoje, JAV-se ir lietuvių kančių aprašymui Sibire. Knyga parašyta

LIETUVIŠKIEJI KNYGNEŠIAI

Kiekvieną sekmadienį Los Angeles liet. parapijos kieme V. Prižgintas stovi už dviejų stalų, apkrautų lietuviškomis knygomis, plokštelėmis ir k. Yra tam tikras knygų pirkėjų kontingentas, pas platintoją turįs "einamąją sąskaitą"; tokie asmenys perka beveik kiekvieną naują knygą "išsimokėtinai". Kartais susidaro kelių dešimtų dolerių sąskaitos.

Čia LD fotografas L. Briedis "pagavo" du vieno spalio mėn. sekmadienio pirkėjus:

J. Ažuolaitis su sūnum Vidučiu, nupirkęs šias knygas: 1. Titnago ugnis, 2. Lieptai ir bedugnės, 3. J. Aisčio Poezija, 4. Lietuvių Literatūra, IV d., 5. Trys sakalai, ir 6. Žiobriai plaukia.

Inž. J. Motiejūnas su žmona ir dukromis. Jie irgi nuolatiniai V. Prižginto klientai. Šį sekmadienį pirko: 1. Titnago ugnis, 2. Trys sakalai, 3. Nardžio pulkas, 4. Žiobriai plaukia ir 5. Lieptai ir bedugnės.

su didele meile Lietuvai ir tiesai. Gal tik kalifornietis skaitytojas panorėtų kai kurių papildymų Los Angeles lietuvių kolonijos apžvalgoje, bet ką gi, vietinams įvykiams aptarti trūksta istorinės perspektyvos ir kai kurių kitų sąlygų, kuriomis negalėjo pasinaudoti autorius.

Knyga rekomenduotina ir jaunesniajai kartai, kuriai mūsų tautos praeitis skendi miglose ir vyresniesiems, kurie dalyvauja Lietuvos laisvinimo kovoje. Ir vieni ir kiti gali iš kan. A. Steponaičio knygos pasimokyti.

J. K.

— Prof. Kazys Pakštas testamentu savo biblioteką paskyrė Pasaulio Lietuvių Archyviui. Jo žmona — Ja-

nina Pakštienė ir muzikas Balys Pakštas, velionio valios vykdytojai, tam pritarė ir dar pridėjo knygoms laikyti lentynas, rašonmajį stalą su kėde ir kita. P. J. Pakštienė dar pažadėjo padovanoti tautodailės rinkinius ir kitus papuošalus, kurie būdavo velionio kambaryje.

Gautoji biblioteka nebus išskirstyta po skyrius, bet laikoma nedalomu vienetu ir, galimybėi atėjus, Pasaulio Lietuvių Archyve turės būti įrengtas atskiras kambarys su įrašu and durų: PROF. DR. K. PAKŠTO BIBLIOTEKA.

Kai gautoji medžiaga bus suregistruota ir surūšiuota, bus pranešta per spaudą visuomenės žiniai, kas joje yra. LD redakcija tikisi gauti foto nuotraukų ir jas parodyti savo skaitytojams.

KAN. A. STEPONAITIS,

studijų ir veiklos Šveicarijoje metais. (Iš "Lietuvos Albumo", išleisto 1920 m.)

VLADA STANČIKAITĖ-ABRAITIENĖ / DIEVO MOTINA / MOTHER OF GOD. Aliejus/Oil (Originalas 36x24 inčią)

Kai pasaulis virsta pasaka

Dail. Vlados Stančikaitės-Abraitienės parodą aplankius

JOS RAUDONI BATUKAI / HER RED SHOES Aliejus / Oil (40x29 inč.)

SOKIO KOMPOZICIJA / COMPOSITION OF DANCE Tempera

Detroito lietuvių kultūros klubas dirba svarbų darbą; tarp kitų iškeltinas ryžtas patarnauti lietuvių dailininkams bent kartą per metus Tarptautinio Instituto rūmuose su-ruošiant vieną iš bet kurio JAV-bių miesto atvykusiam dailininkui pa-rodą. Tokių parodų rengimas prigi-jo ir virsta tradicija: iki šiol su-remtos septynios dailės kūrinių pa-

rodos. Rugsėjo 23-30 d. d. Detroi-to visuomenė turėjo progos pasi-džiaugti pasakų kūrėjos dail. Vla-dos Stančikaitės-Abraitienės dailės kūrniais.

Dailininkė meno mokyklą baigė Kaune 1938 m., po to dar tobulinosi

OBULIAI / APPLES

Tapyba / Painting

Paryžiuje ir kitur. Su tapyba ir gra-fika Lietuvos meno parodose daly-vavo nuo 1942 m. Iš parodų, kuriose ji su savo kūrniais (kartais ir ga-na gausiai) dalyvavo, pažymėtina: 1947 m. — Baltijos Kraštų paro-doje Vokietijoje, 1952 m. — Liet. Dailės Parodoje Sao Paulo mieste Brazilijoje, išstatydama 90 tapybos, grafikos ir tempera piešinių, 1953-4 m. — Liet. Dailės parodoje Chica-goje, 1955 m. — "Arte Sacra Litu-ana" parodoje Rio de Janeiro, Bra-zilijoje, 1957 ir 1960 vėl. Chicagoje, 1957 m. "Associacao Paulista de Belas Artes" parodoje Sao Paulo, mieste ir kt. Gyvendama Sao Paulo mieste Brazilijoje priklausė brazilų dailininkų sąjungai. Iliustravo dau-giau kaip 40 vaikų literatūros kny-gų, tarp kurių išskirtinas Vytės Ne-munėlio spalvotomis iliustracijomis "Meškiukas Rudnosiukas".

Iš pat jaunystės pamėgusi meną ir svajojusi tapti dailininke, Vlada Stančikaitė iki šiandien yra ištiki-ma savo pašaukimui, gyvendama menui, mylėdama žmogų ir kūrybi-nėmis atšvaistomis puošdama jo gyvenimą.

Nesu meno žinovas, nei meno kri-tikas. Į Stančikaitės parodoje išsta-tytus paveikslus žiūrėjau kaip pa-prastas eilinis meno mėgėjas. Žiū-rėjau, "supratau" ir gėrėjausi. Jos paveikslai man atrodė realūs, nes paimti iš gyvenimo, iš gamtos arba žmogų supančios aplinkos, bet ir negalėčiau jos priskirti realistams, nes visa, ką dailininkė paima iš gy-venimo, pakelia nuo jo aukščiau, apdengia naujomis spalvomis ir nu-kelia į kitą pasaulį, kuris turi pasa-

kos vardą. Ji vartoja alegoriją, hi-perbolę, simboliką.

Matydama šio meno dailės kelius ir ieškojimus abstraktizmo linkmė, dailininkė nenori palikti viena ir žiūrovo nesuprasta, dėl to ji sten-giasi taip piešti, kad su ja kartu iš-gyventų ir liūdesį ir džiaugsmą jos artimieji ir tolimieji žmonės. No-rėtųsi pridurti, kad dailininkė ypač artima ir suprantama "mažiesiems žmonėms", vaikų knygos iliustravi-me pasiekusi puikių laimėjimų.

Dailininkė be galo mėgsta gam-tą: medžius, gėles... ir ji įdvasina bei sužmogina net medžio stuobrį. Iš po jos teptuko išėjusios gėlės

MERGAITĖ SU KANKLĖM Tempera

GIRL WITH "KANKLĖS"

miškuose ir prie pelkių, tartum Čai-kovskio "Spraktuke" šoka baletą ir laimingos džiaugiasi gyvenimu. Ki-tame paveiksle "Pelkėje", įsistebė-jęs matai skaistyklos kentėjimų siaubą: čia medžių stuobriai, kel-mai ir medžiai savo šaknimis apsi-kabinę mirksta pelkėse ir negali pajudėti; juose matyti žmonių fi-gūros — vyrai ir moterys... kurie lyg Dievo nubausti ir paversti paju-dėti negalinčiais ir mirkstančiais nenaudėliais. Tai realybė, panaudo-ta alegorijai, išreiškiančiai gilesnes mintis, negu pasako daiktas, esąs gyvojoje ar negyvojoje gamtoje.

VI. Mingėla

II KULTŪROS KONGRESO PROGRAMA

Trečiadienis, lapkr. 21, 7 v. v.
Iškilmingas meno, architektūros ir spaudos parodų atidarymas Čiurlionio kalerijoje.

Prof. V. K. Jonyno paskaita: "Kas lietuvių dailininkų pasiekta per pastarąjį dešimtmetį".

Ketvirtadienis, lapkričio 22
10 val. rytą

Iškilmingas II-jo Kultūros Kongreso atidarymas Jaunimo Centro didžiojoje salėje (Himnai, invokacijos, darbo ir garbės prezidiumų sudarymas, sveikinimai).

11 val. 30 min.

J. Griniaus pagrindinė paskaita: "Mūsų kultūrinės veiklos gairės ateičiai".

12 val. 15 min.

Dr. J. Puzino, PLB Kultūros Tarybos pirm., pranešimas "Mūsų kultūriniai uždaviniai ir jų vykdymas".

Pertrauka ligi 7 val. vakaro.

7 val. vakaro

Banketas ir literatūros vakaras.

Penktadienis, lapkr. 22

7 val. vakaro

Spaudos sekcija. (Didž. salė).

1. Atidarymas — red. J. Prunskis; 2. invokacija — red. T. J. Vaišnys; 3. red. J. Kardelio paskaita: "Mūsų išeivijos periodinės spaudos pokario nueitas kelias". Koreferentas red. J. Čiuberkis. 4. L. Šimučio paskaita: "Mūsų periodinės spaudos ir laikraštinių ateities uždaviniai". Koreferentas J. Miklovas. (Lietuvos gyventojų pageidavimai išeivijos spaudai). 5. St. Piežos paskaita: "Lietuvos reikalų ir mūsų kultūrinių temų kėlimas pasaulio spaudoje". Koref. V. Zalatorius.

Literatūros sekcija.

Jurgio Jankaus, Ben. Babrausko ir kt. paskaitos aktualiais literatūros klausimais.

Architektūros sekcija.

Inž. dr. J. Gimbuto paskaita: "Lietuviškosios konstrukcijos savitumai, kaip nugarkaulis moderninei tautinei architektūrai".

Istorijos sekcija

Kun. dr. K. Matulaičio pranešimas: "Lietuvių istorijos draugijos atlikti darbai ir ateities planai". V. Liulevičiaus paskaita: "Šiaurės Amerikos lietuvių kultūriniai laimėjimai".

Šeštad., lapkričio 24 d.

9 val. 30 min. rytą

Architektūros sekcija.

Simpoziumas—diskusijos tautinės architektūros temomis. Dalyvauja: dr. J. Gimbutas, prof. Ad. Varnas, arch. J. Žemaitis, J. Stelmokas, J. Mulokas, B. Lukšaitė, Vepštas, St. Goštautas.

Fizinio lavinimo sekcija.

Lapkr. 23, penktadienį, 5-7 v. v. simpoziumas. Dalyviai: Z. Puzinauskas, V. Grybauskas, J. Šoliūnas, B. Keturakis (pirmininkas).

Lapkr. 24, šešt., 9,30-11,30 v. ryto A. Tamulyno paskaita.

Lietuvybės parapijose išlaikymo sekcija.

J. Gylis paskaita: "Kaip žiūri į lietuviybės išlaikymą parapijoje jos narys pasaulietis." Kun. P. Garšvos paskaita: "Tautinė parapija išeivijoje". Diskusijos.

Pietų pertarauka 12 val. - 2 v. p.p.

2 val. p. p.

Lituanistinių mokslų sekcija.

Prof. P. Skardžiaus problemine paskaita: "Apie Dievą ir perkūną". Prof. J. Balio paskaita: "Dainų tyrinėjimo klausimai". St. Barzduko paskaita: "Mūsų kasdieninės kalbos aktualijos".

Lituanistinio švietimo sekcija.

J. Ignatonio pranešimas apie švietimo stovį JAVse: "Lituanistinio švietimo uždaviniai ir jų vykdymas". A. Rinkūnas: Apie lituanistinį švietimą Kanadoje. D. Petrutytės paskaita apie priešmokyklinį auklėjimą.

Istorijos sekcija.

Dr. J. Jakšto paskaita: "Šiaurės Amerikos lietuvių istoriografija ir jos ateities uždaviniai". Pr. Paulikonio paskaita: "Šiaurės Amerikos lietuvių istorija kaip tautinio auklėjimo priemonė".

Muzikos sekcija.

J. Kreivėno paskaita: "Kas yra pasiekta mūsų kompozitorių per pastaruosius 10 metų".

Sekmadienis, lapkr. 25 d.

8 val. rytą

Pamaldos šv. Kryžiaus bažnyčioj.

10 val.

Uždaromas posėdis. Diskusijos, rezoliucijų ir nutarimų priėmimas, iškilmingas premijų įteikimas.

3 val. 30 min. p.p.

Liet. muzikos simfoninis koncertas Marijos aukšt. mokyklos salėj.

PO BENDRUOMENININKŲ PASITARIMO TORONTE...

Atkelta iš 5 psl.

..Bet lietuvis ir okupuotoje Lietuvoje dirba bei kuria. Jis ten duoda ir visuotinai vertingų dalykų. Bet tai ne okupanto nuopelnas. Todėl Toronto pasitarimas į tai atsiliepė tokiu dirbančio bei kuriančio lietuvių pripažinimu bei pagerbimu: "Bet su dideliu dėmesiu ir džiaugsmu sutinkame visus tuos kūrybinius laimėjimus, kurie pasiekia laisvojo pasaulio lietuvių kaip pavergtųjų lietuvių kūrybinis pasireiškimas, prasiveržias pro okupanto varžtus." Vadinas, smerkime tai, kas yra smerktina, ir džiaukimės tuo, kuo galime. Smerkime okupantą, nes jis kaltas dėl mūsų tautos nedalios, džiaukimės savo tautos darbu ir laimėjimais, nes ji nori laisva gyventi ir nevaržomai kurti.

— KAIP VERTINATE ŠITOKIUS PASITARIMUS?

— Iš to, kas sakytą, matyti tokių pasitarimų nauda: platesniu žvilgsniu apimdami tautinės mūsų bendruomenės reikalus, jie įgalina taip pat ir juos vykdyti platesniu mastu.

Beje, posėdis teigiamai taip pat įvertino PLB kultūros tarybos sudarymą ir nutarė pasveikinti JAV prezidentą J. F. Kennedį ryšium su kieta JAV laikysena Kubos byloje ir Kanados premjerą J. Diefenbakerį ryšium su jo užimta pozicija pavergtų tautų atžvilgiu. Sveikinimus taip pat nusiųs ir abiejų kraštų bendruomenių valdybos.

Malonu pabrėžti, kad šie pasitarimai visados praeina nuoširdaus bendravimo ir bendradarbiavimo dvasia. Aš pats tarp Kanados lietuvių ypačiai gerai jaučiuos, — baigė pokalbį Stasys Barzdukas, JAV LB prezidiumo valdybos pirmininkas.

KNYGOS IR AUTORIAI

Atkelta iš 13 p.

— "Draugo" romano konkursui šiais metais gauta 9 romanai. Atrodo, kad rašytojai dar nepavargsta. "Draugas" paskelbė gavęs šiuos rankraščius: Narcizo Nortauto Ežeras su undinėmis, Vinčės Senis, Aukšlės Lūžiai, Skeveldros Jie visi vėl susirinko, Masčio Pavasaris Dunda, Vito Vaidevučio Išsiliejęs vynas, A. Rugio Kalnų giesmė, Gravis testis Pavasario lietus ir Sempes Hora Kraujas.

— Po pasisekusio romano konkurso, "Dirva" paskelbė **novelės konkursą**. Premija — \$250. Sąlygos: 16 — 50 stand. mašinėlė rašytų puslapių. Terminas: 1963, kovo 31 d.

Keista, iki šiolei mūsų konkurse negirdėta sąlyga — autoriaus teisių atėmimas. Rašoma: "Nei autorius, nei kas kitas po sutikimo (?) šio kūrinio negali spausdinti periodikoje, atskirai ar rinkinyje, o taip pat skaityti parengimuose, per radiją ar įkaltinti į plokštelę, iš anksto negavęs konkurso skelbėjo leidimo."

Toks autoriaus nuteisinimas nepraktikuojamas net komunistiniuose kraštuose! Reikia manyti, jog šis nesusipratimas bus atitaisytas.

— Manylands knygų leidykla, išleidusi Vinco Kudirkos, S. Zbarsko ir kt. lietuvių rašytojų knygas angliškai, šiuo metu spausdina įv. tautų rašytojų prozos rinkinį, vardu "Modern Stories from Many Lands."

Netolimoje ateityje numatoma išleisti angliškai Vinco Krėvės apsakymų rinkinį. Patirta, kad angliškai skaitantieji labai domisi V. Krėvės kūryba. Naujas dalykas — išėjimas su originaliu lietuvių rašytojo romanu angliškai. Toji knyga ketina pasirodyti sekančiais metais. Taip pat projektuojama išleisti vieno mūsų poetų rinkinys angliškai.

Ateinančiais metais planuojama pasirodyti su liuksusiniu dail. M. K. Čiurlionio kūrinių leidiniu.

— Lietuvių beletristikos antologija angliškai "Selected Lithuanian Short Stories" angliškai skaitančiam pasauliulyje sulaukė gražaus pasisekimo — jau išspauduota II-ji laida ir rengiama III-ji, kuri būsianti papildyta P. Andriešio dalyku "Neįleido".

— Australijoje leidžiamas ir poeto Vinco Kazoko redaguojamas savaitraštis "Mūsų Pastogė" skelbia, kad jau atspausdinta Minties spaustuvėje Vytauto Janavičiaus knyga "Pakeliui į Atėnus". Knygą iliustravo Eva Kubbos. Meninė priežiūra dail. H. Šalkausko. Išleista tik 200 egz.

— J. Karvelis Chicagoje rimtai judina Vaižganto raštų išleidimo klausimą. Jis planuoja leisti visus Vaižganto raštus, kurie sudarytų apie 20 tomų. Būtų leidžiama prenumeratos būdu.

— Lietuvių Dienų leidykla, vadovaujama Antano Skiriaus, planuoja išleisti Maironio raštus, į kuriuos pirmoje vietoje įeity visa grožinė kūryba: lyrika, poemos ir dramos. Atskiriems tomams redaguoti kviečiami atskiri redaktoriai.

— Jau spausdinama J. J. Bielskio verstas į anglų kalbą I. Sokolnikovo istorinis romanas Žalgirio mūšis. Leidžia Lietuvių Dienų Leidykla.

— "Aidų" žurnalas išleido puikų Maironiui paminėti spalio mėn. numerį, kuris papuoštas nauju dail. V. K. Jonyno pieštu Maironio portretu. (Portretas galima atskirai užsisakyti "Aidų" administracijoje).

"Aidai", redaguojami A. Vaičiulaičio, surinko gausiai pirmą kartą spausdinamos atsiminimų ir nagrinėjimų medžiagos, liečiančios Maironio asmenį ir kūrybą. Iliustruota daugeliu fotografijų. Visa ta, ir dar papildyta medžiaga žadama išspausdinti atskira knyga. Tai būtų vienas konkretesnių sukurtinių metų darbų. Plačiau teks pakalbėti, pasirodžius knygai.

— **Lietuvių Rašytojų Draugijos literatūros premija** už geriausią 1962 metais išleistą veikalą (poezijos, beletristikos, dramos) bus skiriama 1963 metų pradžioje. LRD valdyba šiuo metu ieško premijos mecenatų. Tradicinė premijos suma yra \$500.

Jury komisija bus paskirta kitų metų pradžioje. Premija skiriama už išspausdintą veikalą.

Tuo tarpu surasti premijos mecenatai yra iš Los Angeles ir apylinkių. Tikimasi, kad premiją sudarys Kalifornijos lietuviai. Daugiau paaiškės Liet. Rašytojų Draugijos rengiamame literatūros mecenatų vakare gruodžio 15, Los Angeles Tautinių Namų salėje.

"Liet. Dienų" Leidykla dar gavo nedidelį skaičių

Vytės Nemunėlio

MEŠKIUKAS RUDNOSIUKAS

Dail. V. Stančikaitės-Abraitienės spalvotos iliustracijos

Kaina \$2.

DARBININKAS

Lietuvių katalikų laikraštis, išėinąs du kartus savaitėje.

Duoda išsamias pasaulinių įvykių ir lietuvių visuomeninės veiklos apžvalgas.

Laikosi tvirto ir griežto nusistatymo kovoje už Lietuvos laisvę.

REDAKCIJĄ SUDARO

Juozas Brazaitis, kun. Vikt. Dabušis, Paulius Jurkus, Simas Sužiedėlis.

Leidžia lietuviai pranciškonai.

ADRESAS

910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Metams tik \$6.

Naujiems skaitytojams pirmais metais — \$5.

Susipažinimui dvi savaites siunčiamas nemokamai.

Mergaitė su ateitimi...

L. Mingėlaitės debiutą pasitinkant

Atkelta iš 7 psl.

nimai buvo išspausdinti kanadiška-me "The Windsor Star" laikraštyje, o taip pat ir Wayne State universiteto leidiny "The Daily Collegian". Čia tilpo net dvi jos nuotraukos ir išspausdintas ištisas pasikalbėjimas su jauna aktorė.

Pradžią puiki ir daug žadanti. Bet Liucija, nors ir patenkinta teigiamais įvertinimais, nežada ant pirmųjų laurų užmigti. Ji žino, kad jos laukia dar didesnis, dar sunkesnis darbas. Juk čia dar tik pati pradžia. Ir šioje vietoje Liucija su dėkingumu prisimena jos pirmuosius sceninius žingsnius lietuviškoje scenoje, rež. Zuzanos Arlauskaitės-Mikšienės vadovybėje, jos teatrinėje grupėje. O kur dar mergaičių choras, vadovaujamas St. Šližio, kuriame ji dainavo, visa lietuviškoji veikla skautuose, santariečiuose.

Aktyviai Liucija dalyvaudavo ir lietuviškuose parengimuose, skambindama, deklamuodama, vaidindama. Tai jos duoklė savajai bendruomenei, tai jos pareiga — ne prievarta primesta, bet lietuviškos širdies suprata įgyvendinama. Ir kitataučiuose dirbdama ji neslepia savo kilmės. Priešingai, ji didžiūojasi ja, visur pabrėžia esanti lietuvaite. Net ir teatro programoje, kuriame šiuo metu ji vaidina ir dainuoja "3PO", aiškiai pažymėta, kad ji lietuvaite, tik pokario metais atvykusi į šį kraštą.

Be lietuviškosios scenos, L. Mingėlaitė yra sėkmingai pasirodžiusi Wayne universiteto teatre. Šekspyro "Karaliaus Lyro" dramoje ji vaidino vieną dukterų — Cordeliją. Turėjo vaidmenis to paties autoriaus "Dvyliktojo naktį", Giradoux "The Madwomen of Chaillot" ir k. Girdėjome Liuciją per universiteto radijo stotį (FM bangomis) vaidinant, turėjo ji keletą pasirodymų satyrinėje revue programoje Detroitė.

Nuo chemijos, per kalbas į sceną

Baigusi gimnaziją pačiais aukščiausiais pažymiais ir aukso medaliu, Liucija stojo studijuoti chemiją. Pradėjusi pastebėti, kad sausos formulės ne jai. Persimetė į anglų ir vokiečių kalbas ir šiuo metu jau yra visai arti baigimo. Naujas darbas teatre universiteto diplomą vienu semestru nutolins Bet nenutrauks. O tuo tarpu visos jėgos — scenai, kurioje Liucija per savaitę vaidina šešis kartus.

Veikalo pasisekimas didelis. Kiekvieno vakaro bilietai išparduoti, telieka tik kelios stovimos vietos. Teatro vadovybė tebuvo numačiusi 7 savaites, bet, publikai pageidaujant jau dabar pratęsė dar keletai savaitių. Kalbama apie gastroles Chicagoje.

Robert Rounsville, veikalo pažiba, jau kelintą kartą klausia Liuciją, kada gi ji pavaišins lietuviškais pietumis. Ji, kartu su mamyte, jau galvoja apie lietuviškos kulinarijos skanėstus ir operos garsenybių pavaišinimą.

Neatspėsite apie ką šiuo metu Liucija daugiausia svajoja... Jos vienas didžiausių troškimų — scenoje kada nors suvaidinti Ibseno Hedą Gabbler. Jei jos sceninio darbo kelias bus ir toliau toks sėkmingas kaip iki šiol, galime drąsiai tikėtis, kad tas jos noras išsipildys.

SKAITYTOJAI RAŠO

Lietuvių Dienų Redakcijai

Prašau neatsisakyti patalpinti Lietuvių Dienose, kad ir mažos reikšmės šiuos patikslinimus.

Mato Kliknos straipsnyje "Lietuvos Savanoriai-Kūrėjai" (LD 1962 birželio mėn. nr. 7psl. III-je skiltyje antroje pastraipoje rašoma:

"Iš visos Lietuvos suvažiavę atstovai išrinko organizacinį komitetą iš septynių narių" ir įvardina visus, kurių tarpe sumini ir K. Bielinį.

Tikrumoje organizacinio komiteto nariu buvo K(a)zys Bieliūnas, tuometinis Seimo narys, Valstiečių Liaudininkų frakcijos atstovas, atstovavęs Rokiškio skyrių, mirusio muziko ir buv. dainininko Juozo brolio, o ne K.(i)pras Bielinis, kaip skaitytojas galėjo suprasti.

Be to, reikia patikslinti, kad ne visi garbės nariai buvo išrinkti vienu metu.

Pirmą kartą renkant garbės narius, dr. J. Šliūpas nebuvo išrinktas, nes buvo aštrių balsų prieš, ypač iš buvusių ateitininkų pusės.

Jei aš neklystų, garbės nariu buvo ir dr. K. Grinius, bet ir jis vėliau priimtas, nes buvo pastatęs sąlygą: jei nors vienas atstovas bus prieš, jis nesutiks būti renkamas.

Buvo garbės narių ir daugiau priimta, bet tai ateities istorikų darbas surinkti juos.

S. Griežė-Jurgelevičius
Dorchester, Mass.

Red. prierašas. Jūsų pastabas ir pataisas dėl J. Švaisto atsiminimų ištraukos, kadangi jos neliečia platesnės visuomenės, perdavėm autoriiui.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave.

Prospect 8-5875

BRIDGEPORTE — ved. Ed. Rudaitis

3207 So. Halsted St.

Victory 2-4226

Chris T. Tasulis Jr., O. D.

Adult and Child Eye Care

General Orthoptics
Contact Lenses

8414 Eight Avenue
Corner of 84th & Crenshaw
INGLEWOOD 4, CALIF.

PLasant 3-2533

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New Address:

HELEN MOCKUS

5265 Fountain Ave.

HOLLYWOOD

California

New Telephone: NOrmandy 5-3351

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai ir kitos iš Lenkijos prekės: alus, vy-nas, silkės, grybai, įv. sriubos.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais specialiai pagamintų lietuviškų dešrų piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

ALFRED'S JEWELRY

Savininkas Alfredas Manovas

Naujoje krautuvėje

rasite gerą pasirinkimą visų rūšių — rankinių, sieninių ir kt. — laikrodžių, žinomiausių firmų, kaip HAMILTON IR ZODIAK.

Importuoti deimantiniai žiedai ir įvairūs auksiniai bei sidabriniai daiktai, tinkami švenčių dovanoms.

Naujas adresas:

2713 W. Manchester Avenue
INGLEWOOD, Calif. PL 9-8037

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29.
Calif.

KVIEČIAME PRADĖTI
TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ
BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per
federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS
VIS NAUJOS DOVANOS
TAUPYTOJAMS.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS

sekretorius

Tel. Bishop 2-1397

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

Linkėjimai

taupytojams ir skolintojams

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,

President

2555 W. 47th St., Chicago 32, Ill

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame

BEACON MOTOR HOTEL

Close to
Beach, Westwood, Beverly Hills
& Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica,
California

A very nice Motor Hotel. All rooms have tub and shower baths and vented heat. Television and radio in every room free.

Five minutes from Pacific Ocean beaches. 30 minutes from Downtown Los Angeles. Restaurant adjoining Hotel.

Reduced Winter rates
and Weekly-Monthly Available
(Oct. 1 to May 1)

EXbruck 4-9144 EX 4-2986

Mr. & Mrs. Luksis-Owners & Mgrs

Vilkaviškio gimnazijos 50 metų sukakties minėjimo Chicagoje dalyviai — buvę mokytojai, direktoriai, mokiniai prie Nepr. paminklo Jaunimo Centre.
Members of the convention who commemorated Vilkaviškis High School's 50th anniversary in Chicago.

E. Jurkevičienei, Pabaltiečių Moterų Kanadoje nusi-
pelnusiai veikėjai, pakeltai į garbės pirmininkes,
prisegamas ženklas. Iškilnės įvyko Pabalt. Moterų
dešimtmečio minėjime gegužės 5 d. Toronte.

Mrs. E. Jurkevičienė was chosen to be honorary
chairman of the Baltic Women's Federation.

Foto S. Dabkus

Klaipėdos Prekybos Instituto pirmosios laidos absolventai Australijoje pa-
minėjo 25 m. sukaktį. Steigėjas ir direktorius buvo prof. E. Galvanauskas.

Nuotraukoje institutininkai su žmonomis (iš kairės): K. Pocius, K. Po-
cienė, P. Kanas, A. Stulpinas, B. Lapšienė, R. Stulpinienė, G. Vasiliaus-
kienė, J. Vasiliauskas, E. Krasauskienė, A. Paliulis, C. Paliulienė, J. Lapšys.

Graduates of the Commerce Institute of Klaipėda, in Australia commemo-
rated the Institutes 25th anniversary.

Trys Vilkaviškio gimnazijos buv. direktoriai:
Eidėnas, Krikščiūnas, kun. Dambrasukas.
Three formal principals of V. High School.

Buvę Vilkaviškio gimnazijos mokytojai: Eidėnas, Eivienė, Krikščiūnas,
Kasperskienė, Kavaliūnas ir kt. Foto nuotraukos A. Gulbinsko
Former teachers of the Vilkaviškis High School

Svečiai Vliko Vykdomoj taryboj. Iš kairės į dešinę: V. Alseika, Eltos
red., dr. P. Karvelis, Vliko Vykd. Tarybos pirm. pav., prel. J. Balkūnas,
Tautos Fondo pirm., J. Glemža, V. Tarybos pirm., kun. dr. L. Gronis, buv.
Vasario 16 gimn. dir., dr. Čeginskas, Babionaitė, Vliko V. T. sekr., ir
S. Miglinas, žurnalistas, Ok. Lietuvos įvykių komentatorius.

Guests at the Executive Council of VLIK, W. Germany.

VEIDAI IR VAIZDAI

(ILIUSTRUOTA KRONIKA)

Vieną pirmųjų Maironio 100 metų minėjimą kovo 11 d. suruošė Detroito Lietuvių Kultūros Klubas puošnioje Tarptautinio Instituto salėje. Apie 140 atsilankė pagerbti tautos dainiaus ir išklausti programos, kuri buvo gerai parengta, turininga, įvairi ir akademiškai iškilminga.

Scenes from the commemoration of the 100th anniversary of the birth of Lithuanian poet Maironis, in Detroit, Mich.

MAIRONIO MINĖJIMAS DETROITE

Rimas Sukauskas deklamuoja eil.
"Mylėk, lietuvi, tą brangią žemę".

Dalia Mikaitė deklamuoja "Punios
kalnas ties Nemunu".

Liucija Mingėlaitė deklamuoja
Maironio baladę "Jūratė ir Kasty-
tis".

KAIRĖJE:

B. Beržinskienė, padainavusi 4 dainas, tarp kurių Maironio žodžiais Neapleiski mūsų (muzika Budriūno) ir Ten, kur Nemunas banguoja (muz. Kačanausko). Pianinu padėjo Albertas Mateika.

Rašytojas Balys Gražulis skaito paskaitą. Prelegento žodžiais Maironio garbė, legendarinė didybė ir po daugelio amžių švies ateinančioms kartoms. Jonas Mačiulis mirė, bet poetas Maironis gyvens amžinai...

* * *

Minėjimui vadovavo Detroito Lietuvių Kultūros klubo pirm. Alpas Galvydis.

Baigiamą žodį tarė dr. T. Žiūraitis, O.P.

NAUJA BALFO VALDYBA (iš k.):

ižd. A. Senikas, vicep. A. Trečiokas, nacionalinė sekr. N. Gugienė, pirm. kan. dr. J. Končius, vicep. dr. E. Armanienė, vicep. J. Audėnas, vic. St. Lūšys ir reikalų vedėjas kun. L. Jankus.

Rev. komisiją sudaro: P. Minkūnas, J. Laučka ir M. Klimas.

II-tas Balfo seimas vyko spalio 12-14 dienomis Baltimorėje.

ŽMONĖS, DIENOS IR DARBAI

— Lietuvių Dienų administracijai reikia 1950 m. LD žurnalo sausio, vasario, kovo ir balandžio mėn. nr. Kas turi atliekamų, malonėkit atsiųsti, už juos administracija atsilygins metų prenumerata. Jei kas turėtų dalį ar vieną nr., prašome atsiųsti taip pat, bus atsilyginta trigubai.

— Baigiamas rengti ir renkamas LD spaustuvėje Kalifornijos lietuvių almanachas, kuriame bus Kalifornijoje gyvenančių lietuvių adresai ir telefonai, draugijų organizacijų, klubų, sambūrių ir kt. vienetų sąrašai su valdybų nariais ir adresais, lietuviai prekybininkai, bizniečiai bei profesionalai, lietuvių moteliai, didesnieji apartamentų namai, ir kitos žinios apie Los Angeles su apylinkėmis ir kitų miestų lietuvių, bendruomeninius namus ir kt. informacinę medžiagą, reikalingą čia gyvenantiems bei iš kitur atsieliantiems su vietos gyvenimu susipažinti ar čia apsigyventi. Leidinys bus kišeninio formato.

— John J. Šiaučiūnas iš Kingston, Pa., "Lietuvių Dienų" leidyklai tarp kitko rašo:

"Perskaitęs knygą Lithuania — Land of Heroes, pilnai persitikrinau jos svarbą, kad nutariau neprašytas pradėti kompaniją jos idėjimui į miestų viešus knygynus, pradedamas organizacijų prašyti aukų minėtai knygai pirkti.

Nors darbo tik pradžia, bet pažadėtų aukų turiu jau apie \$35.00, tad atrodo, kad nebloga pradžia.

Aš jokio komiso už tai nenoriu ir kiekvienas sutaupytas doleris bus suvartotas nupirkti daugiau knygų."

— Lapkr. 10-11 d. New Yorke šaukiama metinė VLIKO sesija. Pagrindinių klausimų eilėje numatoma: sudaryti planą sustiprinti akcijai prieš Lietuvos okupantą ir jo darbus pavergtose tėvynėje, išryškinti okupanto brukamojo "bandradarbiavimo" žalą tiek pavergtajam, tiek laisvajam lietuviui, surasti kelius, kad lietuviškasis jaunimas galėtų būti aktyviau įjungtas į Lietuvos laisvinimo darbą.

Mūsų jaunimo laisvinimo darbe tema kalbės Juozas Miklovas, Laisvės kovos ofenzyvos tema — Vaclovas Sidzikauskas ir Martynas Brakas.

Iš Los Angeles į Vliko sesiją vyksta Lietuvių Dienų leidėjas Antanas Skirius, Jis taip pat numato dalyvauti Chicagoje vykstančiame Kultūros kongrese.

— Skulptorius V. Kašuba sukūrė Maironio biustą, kuris lapkr. 4 d. iškilmingai įkurdintas Bostono Tautinės Sąjungos Namuose Maironio minėjimo proga. Minėjimui surengta didelė akademija, kuriai vadovavo poetas Faustas Kirša. Prie jos prisidėjo visi Bostone ir apylinkėse gyvenę rašytojai.

— Lapkričio 24 d. Los Angeles Tautinių Namų meno šeštadienio programoje rengiamas rašyt. Alės Rūtos pagerbimas. Apie A. Rūtos kūrybą kalbės J. Švaistas, be to, bus daklamacijų ir dainų Alės Rūtos žodžiais. A. Rūta yra išleidusi vieną eilėraščių, aštuonias beletristikos knygas ir keletą išverstų. Ji su šeima gyvena N. Hollywoode.

LIETUVIŲ FONDAS

JAV LB Cicero apylinkės valdyba: iš dešinės stovi S. Ingaunis, pirm., K. Dočkus, išd.; sėdi — G. Ročkienė, sekr., J. Bobinienė, šviet. vad.

Nuotraukoje nėra narių: A. Juškevičiaus, J. Vasaičio ir V. Zalatoriaus.

Cicero apylinkė Lietuvių Fondan įnešė 200 dol. Jie tikisi, kad kelių metų bėgyje apylinkė sudarys visą tūkstantinę.

Lietuvių Fondo nariais gali būti ir yra ne vien atskiri asmenys, bet ir įvairios lietuvių organizacijos.

Neseniai į LF įsijungė Lietuvių Fronto Bičiulių centro valdyba, įnešusi fondo sąskaiton 200 dol. Tai, berods, pirmoji organizacija, įsijungusi į LF pilnateisiu nariu.

Atsikiri asmenys, įsijungę į LF: dr. Simonas Virkutis, Cambridge, Md., įnešęs sąskaiton \$100, Stasys ir Leokadija Vilinskai, Windsor, Conn., įnešę \$100, dr. Vytautas Misonis, Markham, Ill., dr. Leonardas Plechavičius, Yonkers, N. Y., abu įnešę į LF sąskaitą po \$100.

Yresniosios Giedrininkės Chicagoje, minėdamos Giedros 35 metų sukaktį, nutarė įsijungti į L. Fondą ir įnešę \$100, likusią sumą pažadėdamos mokėti dalimis. Giedrininkių valdybą sudaro: E. Juknevičienė — pirm., A. Sadūnienė — sekr., E. Vilimaitė — išd.

Dr. V. Tercijonas papildomai atsiuntė baigiamuosius \$500, pažymėdamas, kad savo įnašu jis nori paremti švietimo bei kultūrinius reikalus.

*****

TAUTIEČIAI,

Jeigu norite prieinamomis sąlygomis pasistatyti tikrai gražius ir vertingus NAMUS, APARTMENTUS ar kit., kreipkitės į mane. Taip pat kiek galėsiu, patarsiu ir nemokamai apskaičiuosiu.

Turiu pažymėti, kad mūsų STATYBOS IR PLANAVIMO CO. yra viena iš didesniųjų ir žymesniųjų Los Angeles Co.

Dr. A. ZARSKUS
(planne-estimator)

Telefonai:
473-9239; GR 7-6775 arba BR 2-7635
R. L. MYER CONSTRUCTION & PLANNINGS CO.
10975 Santa Monica Blvd., West
Los Angeles

SKAITYTOJAI, AUKOJĘ LIETUVIŲ DIENOMS PAREMTI, ISIGYDAMI LAIMĖJIMŲ BILJETĖLIŲ:

(Pradžia LD spalio mėn. numeryje)

MICHIGAN

\$3.00 — J. Andrusis, L. Bajorunas, J. Belinis, J. Briedis, V. Černius, B. Gražulis, P. Heiningas, 705 Lynn St., J. Mačiulaitis, J. Miškinis, J. Šepetys, Marija Sims; Rev. E. Statkus, V. Urbonas, J. A. Valantiejus, MD, R. P. Walls, \$2.00 — W. C. Puras, \$1.00 — K. Sragauskas.

MONTANA

\$3.00 — Rev. J. Patašius.

NEBRASKA

\$5.00 — G. F. Jonaitis, \$3.00 — J. Agurkis, B. Jonušas, Rev. L. Musteikis, K. Palisunas, Alb. Reskevičius, Rev. J. Tautkus, NEVADA

\$3.00 — Lariat Motel.

NEW JERSEY

\$3.00 — Rev. V. Aleksonis, Balčiūnas, K. Degutis, Mrs. A. Jantosh, J. Tamas, St. Vaičiūnas, J. Vaičkus, Frank Vaškas, M. T. White, \$2.00 — R. A. Šlepetys, \$1.00 — A. Didžiulis, A. Šmulskytis, MD.

NEW MEXICO

3.00 — Kun. S. Aleksiejus.

NEW YORK

\$3.00 — Jonas Budrys, V. Bretkys, V. Beleckas, Rev. J. Balkūnas, L. Bajorūnas, Mrs. I. Dvorak, K. Dauginis, P. Dailidė, Rev. V. Dabušis, V. K. Jonynas, I. Jermolavičius, L. Kapočius, V. Kaliasas, K. Kairis, Lucka, S. Lušys, A. Maceika, J. Okunis, A. Patamsis, Rev. J. Pakalniškis, Rev. J. Ruokis, J. Raščius, B. Radzivanas, V. Švėpas, A. Šimutis, Pr. Vainauskas, T. Valuk, Michael Wentis, St. Zbarskas, \$2.00 — P. Valansky, \$1.00 — Miss Gene Gobis, Marija Kregždė, R. Masiulionis, Mrs. Ph. Waska.

OHIO

\$3.00 — Pr. Ambrazevičius, J. Armonas, V. Bacevičius, J. Čiuberkis, Rev. A. Dranginis, G. Juškėnas, K. S. Karpis, J. S. Kriaučiūnas, DM, A. Lalas, J. Mischik, T. Narbutas, J. J. Petrokas, W. J. Plukaitis, Clem Pocius, Z. Prūsas, J. M. Racila, V. Rociūnas, Emils Skujenieks, J. A. Urbonas, \$1.50 — Anne M. Standen, \$1.00 — P. Balčiūnas, K. Sirvinskas, V. Valys.

OREGON

\$3.00 — Vl. Juodeika.

PENNSYLVANIA

\$5.00 — Rev. A. Ežerskis, \$3.00 — A. Čepulis, A. Kasiuba, J. Lukas, J. Lukošius, Rev. V. J. Martusevičius, H. S. Vainiūnas, \$1.00 — Vl. Pavilonis, J. J. Saucius.

RHODE ISLAND

\$1.00 — Dr. B. Matulionis.

TEXAS

\$3.00 — Rev. A. Bertašius, \$2.00 — Rev. J. Juodeika.

WASHINGTON

3.00 — Birutė Gylys, D. R. Sealey.

WISCONSIN

3.00 — Prof. J. Šimoliūnas. \$1.00 — P. Janušonis.

CANADA

\$5.00 — J. Kardelis, \$3.75 — Dr. A. Pacevičius, \$3.25 — A. Kuolas, \$3.00 — P. Augaitis, J. Bakšys, A. Braškys, Mrs. S. Bujokas, A. Buznikas, Dagys, C. Domenta, J. Dudelas, K. Dulkys, Franciscan Fathers, A. Genys, J. Gudas, A. Karpicius, A. Kulpavičius, K. Lukas, Dr. A. Matukas, J. Missevičius, B. Pūkelevičiūtė, S. Reutas, L. Stankevičius, J. Šipelis, J. Skilandžiūnas, K. Vanagas, P. Vičiulis, \$2.00 — E. Reikėnis, \$1.25 — J. Prakapas, \$1.00 — P. Alšėnas.

LD laimėjimo bilietėlių įsigijo
LD pikniko mentu rūg. 12d. šie
asmenys:

Už \$6. — Paul Kyrol.

Už \$3. — Anna M. Puodžiūnienė, Kazys Deltuva, A. Vanliauskas, Joseph Kapel, Leo Oksas, A. Urbutis, V. Aneliauskas, Banionis, J. Ramanauskas, J. Jurkūnas, A. Marčiūška, V. Šimonis, J. Balčiūnas-Švaistas,

— Amerikos Lietuvių Taryba po ilgesnės krizės, po kelių posėdžių, pagaliau spalio 27 d. posėdy, dalyvaujant visiems nariams, pasiskirstė pareigomis:

pirmininkas L. Šimutis, pirmasis vicepirm. — P. Grigaitis; kiti vicepirmininkai: T. Blinstrubas, P. Dargis, Dr. Drangelis, A. Rudis;

pirmasis sekretorius — E. Bartkus, antrasis sekr. dr. Vl. Šimaitis; išdinininkas — M. Vaidyla, finansų sekr. J. Talalas.

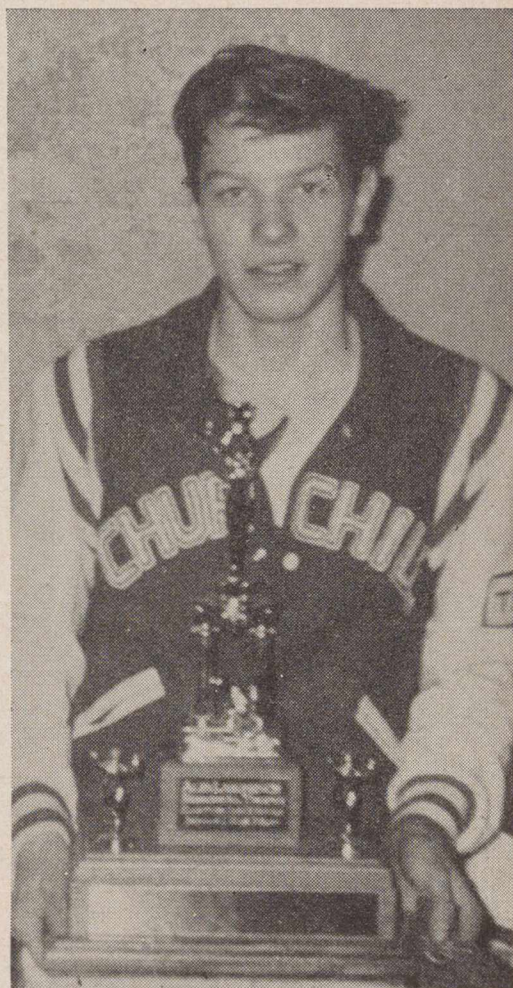
Šių pareigų pasiskirstyme yra tas naujumas, kad išrinktas naujas sekretorius E. Bartkus. Nuo pat įsikūrimo pradžios tas pareigas ėjęs P. Grigaitis užėmė vicepirm. vietą.

Tolimesnėje veikloje valdyba yra numaciusi sudaryti atskiras komisijas.

— Gruodžio 15 d. Los Angeles Tautinių Namų salėje Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba rengia literatūros mecenatų vakarą. Bus paskelbti 1962 metų grožinės literatūros premijos mecenatai. Be to, bus literatūrinė programa, kurią atliks LRD nariai.

L. Rašytojų Draugijos centro valdyba šiuo metu išrinkta iš Los Angeles gyvenančių rašytojų. Ją sudaro: Bern. Brazdžionis — pirm., Bronys Raila — vicepirm., Alė Rūta Arbinė — sekr., ir J. Tininis — išd.

Valdybos adr.: 4364 Sunset Blvd., Los Angeles 29, Calif.

Arvydas Kriščiūnas, Jadvygos ir Vytauto sūnus (g. 1943) Winnipeg medicinos studentas, Vakarų Kanados bėgimo čempionas (100 y.—9.8 sek., 220 y.—22.6 sek.). Tą pergalę jis laiko nuo 1960 m. nepralenkta.

J. Vainauskas, Safrončikas, Etella Casteneda, Bill Korsak, Dalia Kalaliūtė, (\$3.25), Jasiukonis, John Miglin.

Už \$1.50 — P. Petkus.

Už \$1. — Bartulis, Misevičienė, Apeikienė, V. Dargys, O. Paulauskas, V. Saladžiū, A. Macėnas.

Už \$0.50 — Raubertas, A. Dombrosky, V. Andrašiūnienė, Kumpis.

Už \$0.25 — Preikšaitis.

Laimėjusių sąrašas išspausdintas praėjusiam LD numeryje.

LIETUVIŲ DIENOS LITHUANIAN DAYS

NOVEMBER / LAPKRITIS 1962

The consecration of the Lithuanian Cross during the Convention of the Knights of Lithuania in Newark. The project of the Cross was devised and executed by the artist J. Subačius.

Savo metinio seimo metu L. Vyčiai pašventino Newarko lietuvišką kryžių, kurio projektą padarė dail. J. Subačius.

Foto V. Maželis

"Almost every peasant's yard in Lithuania had a wooden cross made by either a father or son of the family. Thousands of them along the brooks, highways and city streets were dedicated to patron saints of that country, such as Saints Stanislaus, Anthony... and Rūpintojėlis — Christ the Worrier.

Their social life was also in the shadow of the wayside cross, for it was in the yards and fields where the Lithuanians danced and sang.

The communists may destroy the wayside crosses in Lithuania — but they cannot snuff out the spirit of the Lithuanian people who build the crosses and sing their songs in free countries like the United States."

Stanley Pieža

(From: Wayside Crosses, "The Marian, No. 147, 1962).

Noble Phrases, But No Action

The United Nations General Assembly began its 17th Session this September. It has now concluded 16 years of activity, during which it played a major role in the emancipation of the former Western colonies in Africa and Asia. During the same 16 years, however, the World Organization has completely failed to concern itself with Soviet Russian colonial occupation of Lithuania, Latvia and Estonia. If the prestige of the U. N. is at a new low today, and if it is not fulfilling the hopes mankind had put in it, this is not due to Soviet obstructionism alone. Disregard of its own Charter and the double standard in handling of the problem of colonialism are equally dangerous diseases now plaguing the World Organization.

The awareness of Soviet colonialism in Eastern Europe was evident in many speeches during the first days of the U. N. 17th Session.

Ambassador Adlai Stevenson, United States Representative, said on 20 September 1962:

"...The continued repression of the peoples of Eastern Europe remains and underlying danger to peace."

And the next day:

"I marvel at the bland hypocrisy of the nation that subverted the wholesome Cuban social revolution to communism, that crushed with tanks the independence of Hungary, that holds in thrall all of Eastern Europe from Baltic to the Baltic Sea. Yet he presumes to lecture us on interference in the affairs of others."

But all these true and noble phrases remain confined to the debating floor. No free world power has yet made the logical next step and placed the issue of Soviet colonialism in the Baltic States where it belongs — on the agenda of the United Nations. Quo usque tantem?...

MAIRONIS

Portrait by P. Janulis

MAIRONIS,

THE POET OF LITHUANIAN RESURRECTION

Jonas Mačiulis-Maironis was born on October 21, 1862 on the estate of Pasandravis, in a family of rich free farmers. The Mačiulis' family were wealthy and educated farmers, befriended with many noblemen. The gentry of that time spoke Polish among themselves, but in the Mačiulis' household only Lithuanian was spoken. Upon entering his fifth year of school Maironis became familiar with the Polish language. He studied in Kaunas. His greatest enjoyment was literature. The young Mačiulis began writing verses in Polish in his tenth year at school. At the same time he showed a great talent in mathematics. He graduated in 1883 and began his advanced studies in literature at the Kiev University. One year later he entered the seminary in Kaunas to prepare himself for priesthood. Upon graduating from the seminary in 1888, Maironis was sent to the Academy of St. Petersburg for further studies.

In 1892 he was appointed professor of the Seminary of Kaunas and from 1894 he lectured on moral theology at the St. Petersburg Academy. Moreover Maironis acted as the vice president of the said school. Prof. Jonas Mačiulis remained in the Seminary for fifteen years until 1909, when he returned to Lithuania to take the position as rector of the Kaunas Seminary. This position he held until his death.

When the Lithuanian University was established, J. Mačiulis was asked to assume the professorship

in the college of theology-philosophy where he lectured on moral theology and Lithuanian literature.

He died on June 28, 1932 and was buried in the Kaunas Basilica.

The activities of Jonas Mačiulis-Maironis were varied: he was poet, professor, inspector of the spiritual academy, long time rector of the seminary, community leader. Only a small part of his life he could give to poetry.

He was a devoted priest, a learned theologian, and an able administrator. These obligations were considered by him as being the most important. His contribution were varied and lasting in these fields. The seminary of Kaunas, under him grew in Lithuanian spirit and tradition; new buildings were erected, the old ones remodeled. At that time Mačiulis-Maironis was awarded the title of Monsignor. The community affairs were always close to Maironis heart. While still at the academy in St. Petersburg, he devised the program of the Alliance of Christian Democrats. His spacious home in Kaunas was a constant meeting place for the first Lithuanian organizations in Kaunas.

Maironis was a person of quiet, strong character, consistently fulfilling his obligations, persevering in his great tasks. He himself often mentioned, that his true vocation was not art, or poetry, but

the search for Knowledge. Nevertheless, he became one of the greatest poets of Lithuania.

Maironis began writing in Lithuanian while a student at the seminary in Kaunas. Historical works in Polish about Lithuania's past and writings about Lithuania by Polish romanticists, especially A. Mickevičius, awakened the Lithuanian patriotism in Maironis.

The first work of Maironis was a short history of Lithuania. His first verse "Lithuania's Hardships" was printed in 1885 in the magazine "Aušra" (Dawn). His motifs for patriotic poetry first appeared in his poem LITHUANIA, which was later forgotten. From 1891 on he signed his writings with his pseudonym **Maironis** and began to take an active part in Lithuanian affairs in St. Petersburg contributing there to the Lithuanian magazines and newspapers. The highest achievement with regard to his poetry was attained during the time of his professorship in the St. Petersburg Academy. At that time appeared his "Pavasario Balsai" (The Voices of Spring), the most noteworthy collection of poems.

Lyricism is the most important characteristic of the writings of Maironis. His poems enjoyed great popularity — **Voices of Spring** appeared in 18 editions.

Maironis' most prominent themes are patriotism and humanity. The motifs of struggle for the national revival are very artistically portrayed; also, well expressed are the spirit of his times and the poet's deep affection for his homeland. Maironis' Lithuania confirms with the ideals of its people. He is the most important representative of romantic patriotic idealism.

The patriotic poetry of Maironis is varied; the form of expression is modern and suggestive. The poet speaks in his own name, or sometimes in the name of youth and in the name of the whole Lithuanian nation. Elsewhere he sings of the beauty of his homeland, recreates the past historical battles, expresses feelings while looking at the ruins of the past.

The first epic poem of Maironis was published in 1895. It was later revised and published in 1908 under the title of **Young Lithuania**. The work is divided into nine songs, depicting the period of national rebirth. In this work he portrays national ideas. He greatly loves Lithuania's past, its nature, its language. Struggle for a brighter future, devotion to God are the basic motifs of this poem.

Other epic poem of Maironis is **Rasėnių Magdė**, the tale of a young Lithuanian maiden, who married a foreign nobleman and abandoned and scorned the Lithuanian customs and traditions and took upon herself to spread Polish traditions.

Our Hardships, another narrative poem shows the changing cultural life of Lithuania from 1905 to the beginning of the Independence

Years. This poem is a contrast to "Young Lithuania". The author portrays in it the abandonment of one's homeland for personal gain and happiness.

Maironis is faithful to his patriotic ideology in his dramas as well. He recreates the most beautiful historical moments, the nation's heroes, and in doing this he tries to awaken the patriotism of Lithuanians of his days. He wrote dramas: **The Death of Kęstutis**, **Vytautas with the Crusaders** and **King Vytautas the Great**.

Maironis' significance in Lithuanian life and literature is indisputable. He became identified with the entire era of the beginning of Lithuanian poetry. The influence of Maironis in Lithuanian letters has been so great that the period between the first appearance of **Aušra** in 1883 and Lithuania's independence in 1918 can be named the Era of Maironis in the history of Lithuania's literature.

P. N.

"The spirit and ideals of **Aušra** were most beautifully expressed by the great poet **MAIRONIS**."

With his unmatched verses he roused the nation, by speaking of Lithuania's natural beauty, recalling the great and ancient past, drawing word pictures of historic castles and recounting the glorious deeds of the ancestors of the Lithuanians. He inspired all with the love of their country, its language, and its people. Although he preached the gospel of national resurrection, one must not conclude that he stopped to a mere utilitarian form of verse-making. His poetic talent was so great, and his wings of inspiration carried him over such wide expanse, that he was able to avoid all didacticism; the poet became identical with his ideal, he and his people whom he was leading were a single entity.

Maironis was not only one of the most distinguished fashioners of poetic language and verse form. but he was also unreservedly the most popular poet. His clear, euphonious speech, sincerity of feeling, and easily comprehensible ideas drew him close to everyone. Even today his songs are heard in every nook and corner of Lithuania. With the new invasion, Maironis' poetry became even more real; to the Lithuanian people, burdened with brutal oppression, his words were a source of spiritual strength, a battle cry, and a promise of ultimate victory. When the occupants prohibited the singing of the National Anthem. Lithuanians found consolation and strength in these words of Maironis:

Protect, O Almighty, our beautiful homeland,
The soil where we labor, where our fathers rest.
Thy fatherly mercy is boundless and lasting;
Hear us, Thy own children, long ages oppressed.

(From: Outline History of Lithuanian Literature).

A. VAIČIULAITIS

FROM BIRUTĖ MOUNTAIN

*With an undulant surging of waves from the west,
Let my torso be floated with coldness, or me
With the might that my heart will have gladly expressed
When it's done so as grandly as you, Baltic Sea!*

*How I longed for you infinite! And, how I yearned
To perceive the mysterious voices you gave
Their release, only you understand, who have spurned
Through the ages to silence the towering wave.*

*If you're sad, so am I! But I couldn't say why;
All I ask is for hurricanes bellowing loud:
Though they show me no peaceful oblivion, I
Want the billows beside me as close as a crowd.*

*Want a friend to be closer: I trust him; he'll trace
Like a tempest's the path of my torment-to-be;
He'll keep it a secret as dark as his face
And remain through the ages as restless as me.*

[Theodore Melnechuk]

From THE GREEN OAK, Selected Lithuanian Poetry.
Edited by A. Landsbergis and Clark Mills. Voyages Press.

THE PAPER OFFICER

By VINCAS KUDIRKA

The border has never been the same since the summer. There are so many frontier guards gathered about, that they cannot keep in the ranks; that's probably why they run across to the Prussian side. Two of them have recently escaped. When the chief found out where they were, he rode to see them and tried to persuade them to come back. But they would not listen to him! They did not even talk Russian any more. The third escapee was caught by his friendss at the other side of the border and dragged back. He would have drowned himself, poor thing, had they not rushed to his rescue: they were apparently afraid that the Prussians might catch him on their own bank.

Vincas Kudirka was one of the most persistent fighters against Tzarist Russia. A poet, publicist, musician, short story writer, translator and physician, he had gathered all his strength, wit and wisdom for only one goal: the freedom of his native land.

Vincas Kudirka was born in 1858 and died forty years old, in 1899. His works were collected in six volumes and printed in USA in 1909.

His poem LIETUVA, TĖVYNĖ MŪSŲ (Lithuania Our Fatherland) became the national anthem of Independent Lithuania.

Now the guards have trained dogs to help them. So today, the dogs and the officers and ordinary guards look together for contraband. This is a merry company indeed.

So, farewell, potatoes! And farewell to you, soft hay! To your health, to spies and your horses! Before, there were fewer guards, and even then the farmers at the frontier could hardly gather the harvest, and what is going to happen in the future? What's going to happen now? They are going to steal more and more. They will strike with their weapons those who dare to defend their property. That a Russian steals one can understand, as a Jewish woman has said, because he's a Russian, but why does he beat all the people?

They even forbid the boys and girls to sing at the river banks, when they finish their work, because, they say, the guards cannot hear the smugglers.

If you thought that these people really cared to stop smugglers, then how can it be that the chief of guards brings back a half-a-meter-high palm from the Prussian side in the middle of the day? And why does the other chief bring over a sewing machine, also at noon? And the officers and their spies are able to get wool from Prussia, and so on.

I overheard that the border guard officers have the privilege not only to catch smugglers but also to do some smuggling themselves. These

privilege extends to their wives, and their children, and even their relatives up to the fourth generation, sometimes from the father's side and sometimes from the mother's. And yet those who do not know the truth grow indignant about it. One might even lose his life merely for thinking such a thing: if you, friend, who are an archangel of the frontier, can drag contraband so shamelessly, don't you think that this sin would suit me much better? In one trip you smuggle several hundred rubles worth and nobody says a word to you. But when an ordinary lad gets some cotton for half a ruble, you give orders to catch him, to beat him insensible, and even make him pay a fine. Where is your shame? Well, maybe the proverb is right when it says: if a Russian had shame he would not be a Russian.

But there, you see, it's something different. The increased guards have special orders to confiscate all Lithuanian newspapers and books. The guards have no idea what a newspaper or a book is, so they are ordered simply to confiscate paper, *lovit bumagu*. By the way, there were no papers with the palm nor with the sewing machine. So when they have to take special care of the papers, naturally, the real contraband remains behind. That's the way, things are today.

As far as the paper is concerned, they do a really good job. The minute it gets darker, one hears puff, puff! They give a signal that paper is being brought here. And you hear the hooves of the guards' horses, with their officer riding ahead.

This happens only at night. During the day-time, the guards and their officer walk from one farmer to the other and do their searching. What do they care if they disturb hard-working people? Every day it's the same old story. Indeed, they ought to give people some rest. But they cannot find the papers by running around or searching the farms. This fact has made the frontier officers angry, and one of them, a certain Baron Rylosujev, gave the word of an officer that he would seize the paper at any price. So every day, when he was not bringing over some contraband himself, he would saunter through the town, holding his hands behind his back, as if he were innocent passerby. And keeping his eyes open. The minute some Lithuanian threw down a piece of paper or cigarette butt, Baron Rylosujev would bend closer to the ground. Although he was not sure himself just what paper he was supposed to collect, he was smart enough never to pick up a cigarette butt. In a very short time, he had scavenged from every corner of the town various — and I would add — not very reliable papers. A thing which our garbage disposal unit never succeeded in doing, even during the cholera epidemics.

One day he saw a man leaving a doctor's office with a letter in his hand. After him came another with a similar letter. And then a third. Like lightning the thought crossed the officer's head: this doctor must have plenty of paper if he can give it away to the people. He rushed to his superior, a major, a very conscientious Rus-

sian indeed, and told him what he saw. They decided to search the doctor's house. The next day, the spies surrounded the house, while Baron Rylosujev himself arrested the doctor on his way from a case, and they all began to rummage. While rummaging through the doctor's books Baron Rylosujev found an old Lithuanian newspaper and for a while he hesitated, not knowing what to do: to take it or not, to put it into the paper category or not. He took it. When he also found a piece of paper with a Polish verse, handwritten, he grabbed it without any doubts. He did not know that manuscripts did not belong to the category of "papers," but he felt that he had to do a thorough job. He had to apologize for this before his superiors.

Another time, Baron Rylosujev revealed himself more clearly. There was a crazy old man who often strolled about the town. He would not talk to anybody and would run away from people. Once in a while, he would go out into the field and begin to move stones from one place to another. One day a spy saw him and reported him to his superior. Later I saw Baron Rylosujev tearing down the street with his escort as if he were on fire. The crazy man, who had not even tried to escape, was flanked by seven guards. In order to make their prisoner easier to search, one guard hit him with his club, and the crazy man fell. Then Baron Rylosujev thrust his hands into the man's pockets and took out a bundle of papers.

"Take him in!" commanded the Baron mounting his horse. And so they returned to town where a big crowd had gathered, to see whom the Baron had caught this time. As soon as they reached the square, the crowd began to laugh. Even the officer who was sitting on the porch started smiling.

"What did you arrest this man for? Don't you see that he's insane?"

"He had paper," snapped Baron Rylosujev as he walked towards the officer and handed him the bundle.

The officer began to examine it — and found only some dirty sheets of paper in which the poor devil had wrapped his food.

The crazy man was set free, his papers thrown away, and the guard who reported him was beaten severely.

Thereafter Baron Rylosujev was known as the *Bumajnyj* officer (the paper officer).

Glory be to those who deserved it so well!

Translated from the Lithuanian
by Stepas Zbarskas

From: Vincas Kudirka, *Memoirs of a Lithuanian Bridge*. Edited by Stepas Zbarskas. Published by Manyland Books, N. Y. 1961. \$2.

Obtainable from: Manyland Books, Publishing House, Box 266, Wall Street Station, New York 5, N. Y., or: Lithuanian Days Publishers, 4364 Sunset Blvd., Hollywood 29, California.

1. After the Abolition of Serfdom in 1861: an angel with wooden plough, a figure by an unknown folk craftsman, after the legend of St. Isidor.— Ariantis angeles, nežinomo liaudies kūrėjo statulėlė.

2. A stamp issued by the Poles for the occupied district of Vilnius: A Peasant Girl Sowing. As a matter of a fact, in Lithuania, the sowing was done by men. — Sėjanti mergina, lenkų išleistas pašto ženklas okupuotam Vilniaus kraštui.

3. Russian Czar Alexander II (1855-81), who abolished serfdom in Lithuania. — Rusijos caras Aleksandras II, panaikinęs Lietuvoje baudžiavą.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

ANT. BERNOTAS, Waterbury, Conn.

Part LI

Already in 1816 and 1817, when serfdom was abolished in Estonia and in Latvia (except in the province of Latgale and Lithuania), the Lithuanian boyars gathered in their district sejms and began taking steps to settle the question. One part of the boyars favored abolition, for they expected to gain cheap farm labor by it; another part wanted to eliminate the peasant class because they were a burden to them. Still another faction wanted to continue serfdom. As a consequence, seniors quarrels took place in the sejms. The Russian czar, being aware of this, warned the boyars not to interfere in his affairs. He declared that he would attend to the matter himself.

After the uprising of 1831, the Russian government confiscated many privately held lands whose owners had participated in the rebellion. These lands were turned over to the peasants for comparatively low ground-rent (čínšas). The situation of the liberated peasants was far better than the situation of those still in bondage. The czar hoped that the newly landed peasants would look up to him as a benefactor.

Meanwhile Russia involved herself in a war with Turkey and her allies, England, France and Sardinia, over the Crimean Peninsula. (1953-1955) and suffered heavy losses. Many Lithuanians also took part in the war. It is understandable that the future of such people was ruined.

The new Russian Czar, Alexander II, who stepped to the throne in 1855, also promised at his inauguration to abolish serfdom. In the whole of Europe Russia was the only country where serfdom still existed. Soon afterward the czar gave orders to all district sejms to gather together and to make suggestions in the matter of the abolition of serfdom. The recommendations of the Lithuanian boyars were sent to St. Petersburg, where a high commission was in session.

According to special manifesto of Czar Alexander II of Russia, on February 19, 1861, serfdom in Russia (and in Lithuania as a conse-

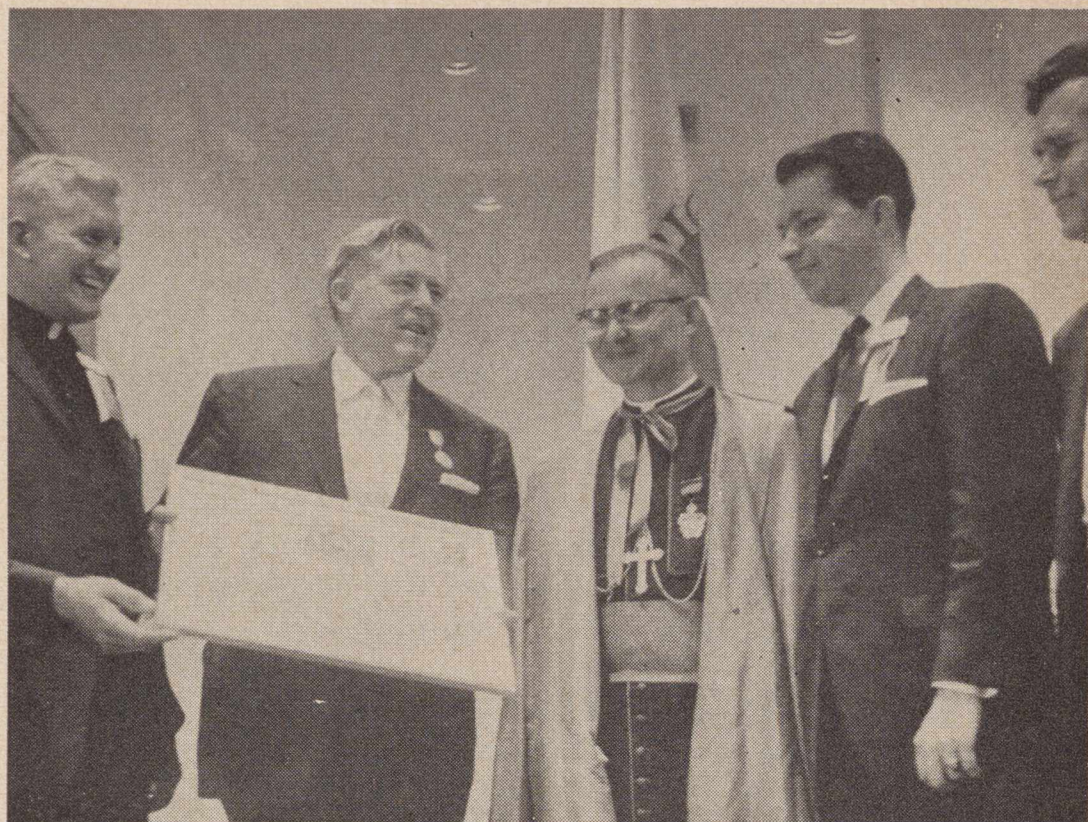
quence) was abolished. The ukase (order) in Lithuania was read in all churches and the population, excited by the big news, cried with joy. Complete abolition was to be completed in two years. The land was to be given to the peasants, who could purchase it in 49-year installments.

The law required that one third of the land be left in the possession of the estate owners, the rest to go to the peasants. In cases where the land tilled by the peasants constituted more than two thirds of the owner's land, the balance had to be returned to the owners.

In practice, the abolition of serfdom took longer than two years and was beset with many difficulties. The land owners shifted their peasants from the fertile lands to the bad lands, to the outskirts of the estates, to the swamps, giving them in many cases co-owned pasturages (servitudes). In the future this was to result in many judicial disorders and troubles. In many localities the peasants refused to leave their own lands for new lands, and the boyars had to call out the militia. The soldiers used force to drive the peasants out. It is said that in Kaunas gubernija alone there were 117 such cases. The final abolition of serfdom occurred only after the uprising of 1863.

(To be continued)

● A Lithuanian chapel of Marija of Šiluva will be constructed in the Basilica in Washington, DC. It will be decorated with marble statues and mosaics. Three mosaic pictures are planned: St. Casimir with Vilnius in the background, Lithuanian sufferings in Siberia, the Lithuanian Catholic in the US. Plans for a statue of Vytautas the Great are also being made. The cost is estimated at \$300,00 and Lithuanian artists and specialists will be asked to work on the project.

KNIGHTS OF LITHUANIA HONOR CONGRESSMAN MADEN (second from left).

● Congressman R. Maden received honorary diploma from Knights of Lithuania officials at this year's convention in Newerk, N. J., Knights recognized the Congressman's continuing efforts in Lithuania's behalf.

● The Foreign Relations Committee of the House of Representatives has published a 378-page document of testimony made by former nationals of communist - occupied nations. Included are minutes from interviews with Juozas Miklovas and Jokubas Stukas. Also documented are statements by Lithuanian Charge D'Affaires, Juozas Kajeckas, and chairman of VLIK, Dr. Antanas Trimakas. The complete account of Lithuanian population losses, written by Dr. A. Tarulis, appears in the publication.

The Los Angeles Herald-Examiner in its Aug. 27th issue commemorated Prof. Mykolas Biržiška upon his recent death on Aug. 24th.

Dr. Biržiška was born in Vieškiai, Lithuania, on Aug. 24, 1882, and died at a hospital here following a heart attack on his 80th birthday.

A prominent statesman and scholar, Dr. Biržiška, joined the Lithuanian National Revolutionary Movement while still a student of Moscow University. He spent over a year in a Russian prison following his arrest by the Tsarist police.

As first minister of education for his country he was responsible for restoration of the ancient Lithuanian University of Vilnius, founded in 1579. He was a member of the

Lithuanian Academy of Science and authored several books on his country's history and culture. His last two-volume work was published in Los Angeles in 1952.

Dr. Biržiška left Lithuania in 1944, before the second invasion by the Soviet Army, and taught for some time at Baltic University in Hamburg before immigrating to the United States in 1949.

BOOKS (in print):

THE BATTLE OF GRUNWALD.

An Historical Novel. Liberal English translation with prologue and epilogue by Julius Jonas Bielskis.

This intensely interesting historical novel was originally written in the Russian language by Ivan Khrushchev-Sokolnikov (1841-1929) and published in 1889. In 1922 Mrs. Ona Puida translated it into the Lithuanian language. An abridged Lithuanian version was written by J. Sužiedėlis in 1930, and it was republished in 1954 by the Lithuanian Book Club Nida, London, England.

The battle of Grunwald was fought on July 15, 1410, some 82 years before Christopher Columbus landed in America. The battle was fought between the Lithuanian, Polish and allied armies on one side, and the Teutonic Knights and other crusaders on the opposite side.

The Teutonic Order was crushed. The novel consists of two parts, each having twelve intriguing episodes. It is replete with unexpected incidents, pathos, romance, drama and tragedy.

Publisher: Lithuanian Days.

Televizijų ir radijo taisymas

Sąžiningai ir pigiai taisau

televizijas, radijus, Hi-Fi fonografus ir vokiškas radijo-fono kombinacijas.

PRANAS KERŠIS

Elektronikos specialistas.

Skambinti HO 9-8500.

5239 Hollywood Blvd.

Los Angeles 27, California

MAYOR R. S. LOCHER, OF CLEVELAND, HONORS MRS. ONA JOKUBAITIENĖ AS OUTSTANDING CITIZEN.

● Representatives of 43 nations took part in a national festival this year in Cleveland, Ohio. Top honors in the form of a certificate for outstanding citizenship went to Lithuanian Mrs. Ona Jakubaitis.

● Rev. L. Jankus read the invocation at the opening of the anti-communist school in Carnegie Hall. Speakers at the school were Eugene Lyons, editor of Readers Digest, and Dr. Fred C. Schwarz.

The lectures were attended by 500-600 people, mostly of college age. The invocation was taken from prayers in the prayerbook written by Lithuanian girls in Siberia. Rev. L. Jankus distributed the English version of the prayerbook to the lecturers. Also present was Rev. K. Trimakas, S.J., who translated it into English.

● Bishop V. Brizgys and Rt. Rev. L. Tulaba, Rector of St. Casimir's Academy, broadcast to Lithuania on the Vatican radio in connection with the Ecumenical Council. Pope John XXIII met with the Lithuanian delegate to the Vatican, Stasys Girdvainis, S. Lozoraitis, Bishop Brizgys, Ret. Rev. L. Tulaba and Rev. J. Stankevičius, who came from occupied Lithuania.

● Dr. V. Sruogienė, Dr. Krasauskaitė and Matas Zujus are faculty members at Aurora College, Aurora, Illinois.

● Dr. A. Vasys, lecturer in the Russian Institute of Fordham University, has been named Associate Professor. His colleagues gave a luncheon in his honor, celebrating his 60th birthday.

● Singer Arnoldas Voketaitis last year sang in several operas, festivals, and concerts in the United States. During the summer he toured with the "Rosalind" opera. Film actress K. Grayson also sang in this opera. He also sang Boris in "Boris Godunov" with the Alabama opera. This fall Voketaitis has signed a contract with the New York City Center Opera. He will sing in "La Boheme" and "Marriage of Figaro". At the Philadelphia Music Academy he will perform in two operas: "Otello" and Don Basilio in "Barber of Seville." On Dec. 17 he leaves for Europe where he will spend five weeks, performing in Italy, Germany and elsewhere.

● Feliksas Palubinskas this fall started lecturing in economics at the University of Illinois in Urbana, Illinois.

● The October issue of House and Garden magazine honored artist A. Kašubienė with reproduction of her mosaic art. Kašubienė is now working on a large mosaic mural for the Hilton Hotel in New York.

...● Alvydas Vasaitis won a music scholarship to Roosevelt University. He is student at Morton High School.

● Stasys Pieža, an editor of the Chicago American, is covering the Ecumenical Council in Rome.

● During the annual exposition in Toronto, Violeta Nešukaitytė was first place winner in the women's table tennis tournament and Elena Sabaliauskaitė took first place in the junior women's division.

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

● According to the "Post Gazette" of Pittsburgh, Pa., the Rev. Joseph A. Lauraitis was promoted to vice president of the Duquesne University. He will direct the public relations, alumni relations and placement at the University.

Father Lauraitis is a native of Shenandoah, Pa. His brother Jonas remains in Shenandoah and is a member of the St. George Lithuanian parish. Father Lauraitis has been a member of the faculty for 18 year. He is credited with establishment of the journalism department, and founding of the radio station on the campus. He has served as executive secretary and editor of the "Duquesne Alumni Quarterly". Is a contributor to scholarly and religious journals. He is a member of the Holy Ghost Order.

● J. Budreikienė, Boston, Mass., a graduate of the University of Vytautas the Great in Kaunas and Simmons College, after completing examinations in medical technology, became a faculty member of the Mount Ida Junior College in Newton this fall. She instructs in laboratory procedures and is a chemical laboratory assistant.

● Dr. Valerija B. Raulinaitienė has been appointed chief physician at the Veteran's Hospital in Downey, Illinois. It is the highest position by a woman in the Veteran's Administration in medicine. She will head a hospital with 2,467 beds, the second largest veterans' hospital in the nation.

● Captain John F. Jesulaitis heads the Air Force Band of 24 musicians, called the "Strolling Strings". The band plays the White House receptions.

● Dalia Bulgarauskaitė, studying for her PhD degree at Fordham

University, has recently started teaching chemistry at Bronx Community College.

● Paintings by Vida Krištolaitė and Giedrė Žumbakienė were selected for showing at the Chicago Art Institute's gallery. Out of 1000 objects of art submitted to the gallery, 300 were selected.

● Composer Vl. Jakubėnas was recent guest conductor at the Eleventh Street Theater, during the American Opera Company's production of Macagni's "Cavaleria Rusticana" and Leoncavallo's "Pagliacci".

● The Cultural Committee of the Knights of Lithuania has recorded two Lithuanian language records for children. The records are available at 33 and 45 speeds, with explanatory literature. A similar language course for adults was published in 1961. Prof. A. Šešplaukis did the text and the recording was made by Grigaitytė-Leverock.

● Evelina Kaminskaitė-Mickevičienė this fall begins lecturing in the German language and literature at Loyola University in Chicago. She graduated from the University of Illinois in 1959 and attended the Summer Institute at Northwestern University. She holds an MA degree from Northwestern University.

● Several Lithuanian physicians attended the International Physicians' Convention in Mexico City. Dr. E. Varnas flew in from Sweden, where he is director of a hospital and also lectures at the local university.

RENEW YOUR

LITHUANIAN DAYS

MAGAZINE.

HONORARY LITHUANIAN CONSUL J. J. BIELSKIS AND MRS. BIELSKIS OF LOS ANGELES, WITH MAYOR S. YORTY, AT HARBOR DEPARTMENT GET-TOGETHER, SEPTEMBER 27.

SŪNĖNO "SIUNTINĖLIS" IŠ ANAPUS...

Mielas dėde,
ačiū už siuntinį įvairių medžiagų eilutėms, paltui ir kitiems drabužiams — viskas atėjo tvarkingai, tik nežinau, ar tvarkingai pasisiūsiu, nes privatininkų mūsų kolūkyje nėra, gi artelininkai reikalauja kyšio: amerikoniškos degtinės, Old Gold ir kitokių priedų. Gaila, kad neįdėjai sagų, mūsų fabrikai tokių niekų nedaro, bet gal dar rasiu kur prosenelio kailinius — išsilupinėsių brunktelius — ar svarbu kuo susisegi? Klausėi, kaip mes čia gyvenam? Linksta plunksna, nemokėsiu visko, kaip tie samdyti raštininkai išvedžioti. Pasiskaityk, ką jie rašo. O ką jie rašo, tai tikra teisybė! Pamėginti meluoti! Jie ranka rankon eina su slaptąja policija, kuri tuojau viską patikrina ir skundiką arba skundžiamąjį atitinkamai įvertina. Turėjau čia kelis tokio laikraščio — šluotos — numerius, tai keletą smulkmenų iškirpęs įdedu. Klausiu, kur gavau tą šluotą? Neklausk! Maistą pirkti reikia? Reikia. Portfelin ar kepurėn sviestą ar ką kitą negi dėsi. Teko laikraštį dėti. Visų numerių nebėgaliau siųsti, — dažytas sviestas nudažė! Neišskaitys. Parinkau švaresnius gabalėlius.

Tavo sūnėnas

Šiaulių rajonas, Bekėlnių kolūkis

Red. pastaba. Visi tekstai yra tiksliai nurašyti, nepakeista ir ne pridėta nė vienas žodis.

Ne vien duona žmogus sotus

Todėl Šiaulių duonos parduotuvės Nr. 1 pardavėjos rūpinasi ir pirkėjų dvasios penų. Kai šie prašo popieriaus duonai suvynioti reikšmingu mostu parodoma į čia pat parduotuvėje įrengtą knygų kioską. Pirk laikraštį, žurnalą ar knygą — duoną suvyniosi. Išsivyniojęs — pasikaitysi.

Malonu ir naudinga! Šiauliai

KAS PRAUSIASI — KAS NE...

"Dažnai nebūna vandens, o ypač sausi kranai šeštadieniais", — nusiskundžia statybos darbininkai, gyvenantieji Minijos g-vėje 129 ir Penkmečio g-vės Nr. 11 bendrabučiuose.

Kaip po tokiu kranu reikia nusiprausti? Klaipėda

* * *

Idomų dalyką sugalvojo Jiezno rajono Butrimonių apylinkės taryba bei "Pirmūno" kolūkio valdyba. Naujųjų 1961 metų progą buvo atidaryta pirtis. Prausėsi ir džiaugėsi kolūkiečiai šiuo išradimu iki kovo 8-sios. Vėliau nuliūdo, nes pirtis buvo uždaryta ir čia apsigyveno vadovų karvės.

Žiūri karvės pro pirties langus ir šypsosi iš murzinių kolūkiečių. Jiezno rajonas.

Nori balno — pirk ir arkli

Ši seną priežodį man primena kambaryje kabanti liustra, pagaminta Panevėžyje. Žiūri į ją ir taip nėra! — priduria jie. drebu — kad tik nesudūžtų jos stikliniai gaubtai! Ką tuomet daryti?

Jūs pasakysite: nueik parduotuvėn ir nusipirk gaubtą. Taip, į parduotuvę teks eiti ir pirkti: tačiau pirkt reikės ne gaubtą, o visą liustrą. Kodėl visą? Todėl, kad gaubtų atskirai neparduoda.

Štai kaip senas priežodis atgyja naujovėse, cvarbiausia, jį labai mėgsta liustrų gamintojai. Klaipėda

KALBOS DARKYTOJŲ PAŠIŪRĖ

Kumpies be garn
Kumpies su garnir
Kompotas frukt konstr

Tai ne kažkokios užsienietiškos firmos, bet Trakų rajkoopsąjungos restorano patiekalai.

ŠVIESK, LEMPUTE!

—Bus elektra ir Stirnių bibliotekoje, ir pradinėje mokykloje, ir kolūkio parduotuvėse, ir kolūkiečių butuose, — pažadėjo kolūkio pirmininkas K. Valiulis.

Tuoju buvo iškastos duobės, atsirado stulpai, pradėjo tiesti laidus. Pažadas ištesėtas — elektra atsirado... pirmininko K. Valiulio bute. O nei bibliotekos, nei pašto, nei mokyklos ji nepasiekė. Matyt, apsišvietęs pirmininkas pamiršo savo gražius pažadus ir pasitenkino tik savitarnos principu. Molėtų rajonas.

* *

Prieš trejus metus Gorkio gatvėje buvo nutiestas kabelis gatvei apšviesti. 1959 metais šią gatvę išsalfatavo. Taigi, iki šiol kabelis ilsisi po žeme, nenaudojamas, bet nuo to gatvėje ne šviesiau. Gal kas nors atkas šį kabelį ir prikels šviesą iš po žemės? Kaunas

* *

SMAGUS PASIVAŽINĖJIMAS

Kėdainių daržovių konservų gamykla visą savo produkciją išveža į Vilnių ir atiduoda į prekybos bazes. O Kėdainių prekybininkai atvažiuoja patys į Vilnių ir tas pačias konservuotas daržoves vėl parsiveža į Kėdainius, kur jas ir parduoda.

Taip ir važinėjasi daržovės į sostinę ir atgal. Pasivažinėjimo išlaidas, suprantama, apmoka valstybė. (O gal pirkėjas- Mūsų pabr. LD)

AUKSINĖS MINTYS

Kultūros namuose turėtų susidaryti tokia nuotaika, kad čia atėjęs žmogus pasijustų linksmas ir neišgėrusiam būtų nepatogu rodytis.

(Iš Kaišiadorių raj. laikr. Komunistiniu keliu)

Šluotos prierašas:

Taigi, kaišiadoriškiai, išmeskite po stiklėlį ir... į kultūros namus!..

GALVOSŪKIS

Pokelyje turi būti 10 skutimosi peiliukų. Pirkėjas randa tik 8. Įspėkite, kas nusiskuto dviem trūkstantais peiliukais, jei visos pardavėjos yra moterys, kurioms barzdos paprastai neželia? (Ieškantiems teisingo atsakymo patariame kreiptis į Vilniaus Universalinės parduotuvės kosmetikos skyrių).

KITUR TAIP NĖRA

Kokiu keliu bevažiuotum į Šiaulius — net akį veria: ties kiekviena autobusų sustojimo vieta įrengtos gražios laukimo būdelės. Su čerpių stogu, mūro sienomis.

—Kitur taip, tikriausiai, nėra! — pasididžiudami kalba keleiviai.

Bet štai autobusas atvyksta į Šiaulius. Keleiviai išlipa, eina į autobusų stotį. Kas tai? Senas, aplūžęs namas, grindys išpuvę, duobėtos, visi pašaliai prišnerkšti, krosnis pakrypusi, lubos vos laikosi, apsisukti nėra kur...

Kraipo keleiviai galvas ir kalba:

—Kur viena kita bobelė autobuso laukia — puikiasias būdeles pastatė, o kur kasdien po kelis šimtus žmonių praeina — lėšų nebeužtenka autobusų stočiai pastatyti...

—Kituose miestuose, tikriausiai,

POKALBIS SU DARBININKU

—Koks čia pastatas?

—Mūsų buitinis korpusas.

—Puiku! Darbui pasibaigus po dušu galima nusiprausti...

—Taigi, kad negalima.

—Kodėl?

—Todėl, kad nors pora mėnesių statyba baigta, bet vidus neįrengtas. Ir vis dėlto statybos viršininko pavaduotojo buitiniams reikalams Vasiljevo abejingumo.

—O kodėl jis nesiskubina įrengti šį korpusą?

—Kodėl? Todėl, kad jis pats gyvena Kaune, komunaliniame bute su visais patogumais. Jam ši problema jau išspręsta, o darbininkai, jo nuomone, gali palaukti vasaros ir nusiprausti ar išsiskalbti darbužius ežere. Dabar aišku?

* * *

Dviejų aukštų užvarvinimas

Šiaulių Statybos valdyba Nr. 13 įrengė gelžbetonio gamykloje dušus darbininkams. Dušai, esantieji ant rame aukšte, pasirodė, labai praktiški: kai tik darbininkai pradeda juose praustis, drauge su jais prausiasi ir pirmajame aukšte esančioje valgykloje bėpietaują jų draugai. Mat, hidroizoliacija, kurią statybininkai jau tris kartus keitė, sulaiko viską, išskyrus vandenį. Dėl šios nereikšmingos jų savybės pirmajame aukšte nusilupo nuo laiptų ir sienų visos tinkas.

Gelžbetoniečiai ketina kurią dieną atsivesti valgyklon statybininkus ir pasodinti juos po lašais. Gal tada jie įrengs hidroizoliaciją, nepraleidžiančią vandens..

Klauskite — atsakome

KAS KALENA DANTIMIS UŽVENTYJE?

Žiūrovai nekūrentoje kino salėje.

KUR KVEPIA ŽIBALU?

Kvepia, bet, deja, tik iš tuščių indų Šiaulių rajono šiuplių apylinkės parduotuvėje Nr. 5. Patogiausia yra nuvažiuoti už 30 km į Šiaulius. Ten galima ne tik pauostyti žibalo, bet ir nusipirkti.

KĄ LAISVALAIKIU VEIKIA ROKIŠKIO RAJONO JUŽINTŲ TARYBINIO ŪKIO CENTRINIO SKYRIAUS FERMŲ DARBININKAI?

Žiovauja. Jiems nėra nei radijo, nei laikraščių, nei žurnalų. Ką gi daugiau beveiksi..

AR TAIP JAU SUNKU?

Tarp dujų plytelės ir žuvienės, be abejo, yra didelis skirtumas. Tačiau tarp jų yra labai daug ir bendro. Ir ne tik tarp jų. Su kelionine dujų plytele galima greit ir be vargo paruošti karštą valgį.

Tačiau ne mūsų reikalas reklamuoti ir taip jau gerai užsirekomendavusią plytelę. Tačiau plytelė be dujų — kaip motociklas be ratų...

Keli tūkstančiai vilniečių įsigijo tas dujines plyteles. Bet kai jų balionėlius reikėjo pripildyti dujų, prasidėjo bėginėjimas. Namų apyvokos reikmenų parduotuvės kieme (Lenino prospektas) kasdien susidaro ilgiausios eilės. Išstis valandas žmonės prastoviniuoja, kol jiems tuščius balionėlius pakeičia pilnais. Žmonės laukia ir keiksnojama parduotuvės vyresnybė. Bet kuo ji čia dėta? Juk balionėlius užpildo Vilniaus dujų tiekimo kontora. Pastarajai priklauso dujų užpildymo stotis, o šiai — tik vienos vienintelės staklės, kurios turi aprūpinti vilniečių poreikius. Portatyvinės dujų plytelės pardavinėjamos visoje respublikoje. O balionėlius užpildyti veža taip pat į šią stotį. Dirba prie tų stakių vienas žmogus ir pečiai kraipo. Aplink jį tų balionėlių kalnai sukrauti. Bet kiek vienas ir su vienu staklėm gali padaryti?

Slenka laikas, auga tuščių balionėlių krūvos, žmonių eilės. Argi taip jau sunku čia padėti ištaisyti? Vilnius

Deficitinė detalė

Mažeikių veterinarinės ligoninės šoferis J. Juškevičius rašo, kad rajono pramkombinato remonto cechais niekaip neįstengia suremontuoti ligoninės mašinos, kadangi nesą detalių, ir siunčia pas privatininkus, kurie gamina šias detales. O remontininkai dirbtuvėje tik girtauja.

(Toliau, matyt, pats šoferis sukuria "deficitinių detalių" elegiją.)

Sergančios kiaulės koncertus daro Žviegia ir prašo veterinaro.

Pėsčias nespėsi. O čia kaip tyčia Beveik metus remontuoja "Moskvi-"

"Sudilo dalys, / čių".

Trūksta detalės..

Nieko negalim —

Padėkit detalėm..."

Kokių detalių?

Būtų pasakęs

Aiškiai —

kad stinga...

litro baltakės.

Mažeikiai.

* * *

O SPINTŲ VIS NĖRA...

Suplyšo batų dvylika, Suplyš, tur būt, ir trylika Bevaikstant gatvėm Utenos Ir ieškant spintos nors vienos. Patarkit, žmonės, ką daryt, Kai nori spintą įsigyt? — Šitai dainuoja uteniškiai...

S K E L B I M A S

Keičiu dvi mokytas žmonas, vieną — šiauliuose, kitą — Kaune į vieną žmoną, turinčią butą Vilniuje. Amžius ir išsilavinimas — nesvarbu.

~~~~~

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojamo šeštadieniais 9 val. ryto
iš KBLA — 1490 kc stoties.

Direktorius **Bruno Gediminas**, 4023 W. 60
St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis**, 5027
Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa

WCSS — 1490 klc.

Sekmadeniais 7-8 val. vakaro.

Programos vedėjas — **Juozas Olšauskas**.

Reikalų vedėjas ir pranešėjas:

Leonardas Hartvigas

17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadinių popietėmis 12:30—1:00

WBMD 750 kilocycles

Programos vedėjai: **Albertas Juškus**,
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė
Radio Programa

Sekmadeniais — 8-9 val. rytą.

AM bangomis 1190 kilociklų; FM bango-
mis 105.7 megaciklų iš

WKOX, Framingham, Mass.

P. Viščinis, programos vedėjas,
47 Banks St., Brockton 18, Mass.

Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIO KORP. PROGRAMA
Seniausia liet. Radio programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama **Stepono ir Valentino Minkų**, gir-
dima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadeniais nuo 1:00 iki 1:30.

Boston, Mass. — WLYN - 1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, mu-
zika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radio valanda

Sekmadeniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.

Jonas J. Romanas, vedėjas

170 H Street, South Boston 27, Mass.

Tel. ANDrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS

RADIO ŠEIMOS PROGRAMOS

Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.

Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.

"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.

Visos programos iš

WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.

Tel.: HEmlack 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radio programa
TĖVYNĖS GARSAI

penktadieniais 8—9 val. vakaro

per WXEN-FM stotį 106,5 mc

Vedėjas — **Juozas Stempužis**.

4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

Detroit WJLB, 1400 kilocycles.

Saturdays 8:30 - 9:15 P. M.

Director: **Helen Rauby**.

16926 Pinehurst, Detroit 21, Mich.

Telephone: UNiversity 1-1072.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekvieną šeštadienį 5 val. p. p.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.

Direktorius **Ralph Valatka**,

15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.

Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.

Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.

Programos vedėjas **J. Kriščiūnas**,

803 N. Crawford, Detroit, Mich.

Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
Hartford — WPOP — 1410 klc.

Kiekvieną sekmadienį 11:00 iki 12:00.

Programos vedėjas **A. Dragūnevičius**,
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS

RADIO BIURAS MADRIDE

TAUTINIS ISPANIJOS RADIIJAS

laiduoja lietuviškai 21:30 — 21: 45
Lietuvos laiku (arba 19:30—19:45 Vid.
Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis.
(Kartojama kitos dienos rytą 8:45 Lietuvos
laiku [6:30—6:45 Vid. Eur. laiku] 25 ir 42
metrų banga) ir (nuo pernai lapkr. 6 d.)
nuo 17:45 iki 18 val. 32,02 metrų banga
(9.370 kilociklų).

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radio valanda girdima

kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).

Direktorius **Jokubas J. Stukas**,

1264 White tS., Hillside, N. J.

Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radio Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS

Stotis WTEL — 860 kilocycl.

Šeštadieniais nuo 4:30 iki 5:00 p.p.

Kultūrinės, politinės apžvalgos, žinios,

vietos kronika, muzika ir skelbimai.

Valandėlės vedėjas **Adolfas Gaigalas**.

Programas tvarko ir praveda redakcinis
kolektyvas.

Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan
St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in
Pittsburgh, Penn.

Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadeniais 12:30—1:00 p. p.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai.

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas

Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.

Programos kiekvieną sekmadienį

9:30 — 10:00 rytą.

Klubo valdyba:

Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse
St. (21); **Pr. Puidokas**, pirm. 38 St. Jacob
St. (21); **A. Cieminis**, vicepirm. 226 Lux St.
(21); **Vyt. Žmuidzinis**, ižd. 235 Furlong
St. (21); **R. Kiršteinis**, sekr. 213 Berlin St.
(21); **Br. Krokys**, narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie
vedėjai: **R. Gaidytė**, **St. Ilgūnas**, **D. Šiurilie-
nė**, **H. Žemelis**.

Roma, Italia

ROMOS RADIIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku,
41,15 ir 50,34 metrų bangomis.

Vedėjas **Dr. J. Gailius**.

Circonvallazione NOMENTANA 162

Sao Paulo, Brasil

"TĖVYNĖS GARSAI"

Lietuviška muzikos valanda

Radio Cometa — Z. Y. R. 217, vidutinė-
mis bangomis 1.130 kcls.; mikrobangomis
(frekvencia modulada) 1071 mg.

Sekmadeniais

13:00 - 14:25 Rio de Janeiro laiku.

Vadovauja "Tėvynės Garsų" kolektyvas.
Caixa Postal 403, S. Paulo, Brazil, S. A.

Adresas:

Ši valandėlė girdima visose Amerikose.

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga
1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius**,
145 Rusholm Rd., Toronto 4, Ont. Canada
Telef.: LE 4-1274

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.

Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas**.

Adresas:

Sezione Litwana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America - Amerikos Balsas

Voice of America, Washington 25, D. C.

Pusės valandos programa duodama kas-
dien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. —
11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis;
jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine
251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir
49 m. bangomis.

Pastaba: **vasaros laiku**, kai Lietuvoj 19:30,
— Washington 12 val. 30 min. dieną,
Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto
ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto,
o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIO PARTIJA

WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.

Kiekvieną šeštadienio vakarą

u.40 iki 7:30 p. m.

Programos vedėjas ir direktorius,

John D. Adams-Adomaitis

27 Congress Avenue, Waterbury, Con.

Telefonai: Plaza 3-2787 ir PL 3-8898

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLOS GROŽINĖS LITERATŪROS K N Y G O S

Bernardas Brazdžionis

VIDUDIENIO SODAI

"Aidų" premiją laimėjęs
poezijos rinkinys

Dail. Telesforo Valiaus viršelis
Kaina \$4.00

Ignas Šeinius

VYSKUPAS IR VELNIAS

Apsakos

Viršelį piešė A. Korsakaitė
Kaina \$3.00

Aleksandras Radžius

PAUKŠČIŲ TAKAS

Eilėraščiai

Viršelio applanke Pauliaus Jurkaus
Kaina \$1.50

Alfonsas Gricius

PAŽADINTI SFINKSAI

Poezija

Kaina \$1.50

Elena Tumienė

KARALIAI IR ŠVENTIEJI

Poezijos rinkinys

A. Korsakaitės viršelis ir vinietės
Kaina \$2.50

Stasius Būdavas

VARPAI SKAMBA

Apsaka

Kaina \$2.50

"LIETUVIŲ DIENŲ" LEIDYKLA

4364 Sunset Boulevard

Hollywood 29, California

METAI BAIGIASI.

NEUŽMIRŠKITE ATSILYGINTI

'LIETUVIŲ DIENŲ'

PRENUMERATOS SKOLĄ.

Pakeitę adresą, tuojau praneškite,
kad nesusitrukdytų žurnalo
siuntimas.

LITHUANIAN MAPS

A multicolored map of Lithuania
is now available, compiled by **J.
Andrius**, with the technical assis-
tance of Profs. A. Salys, Stp. Kolu-
paila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M.
Gimbutas, and A. Šapoka.

This is the definitive map of 1939,
with insets of Lithuania in the
Bronze and Iron Age.

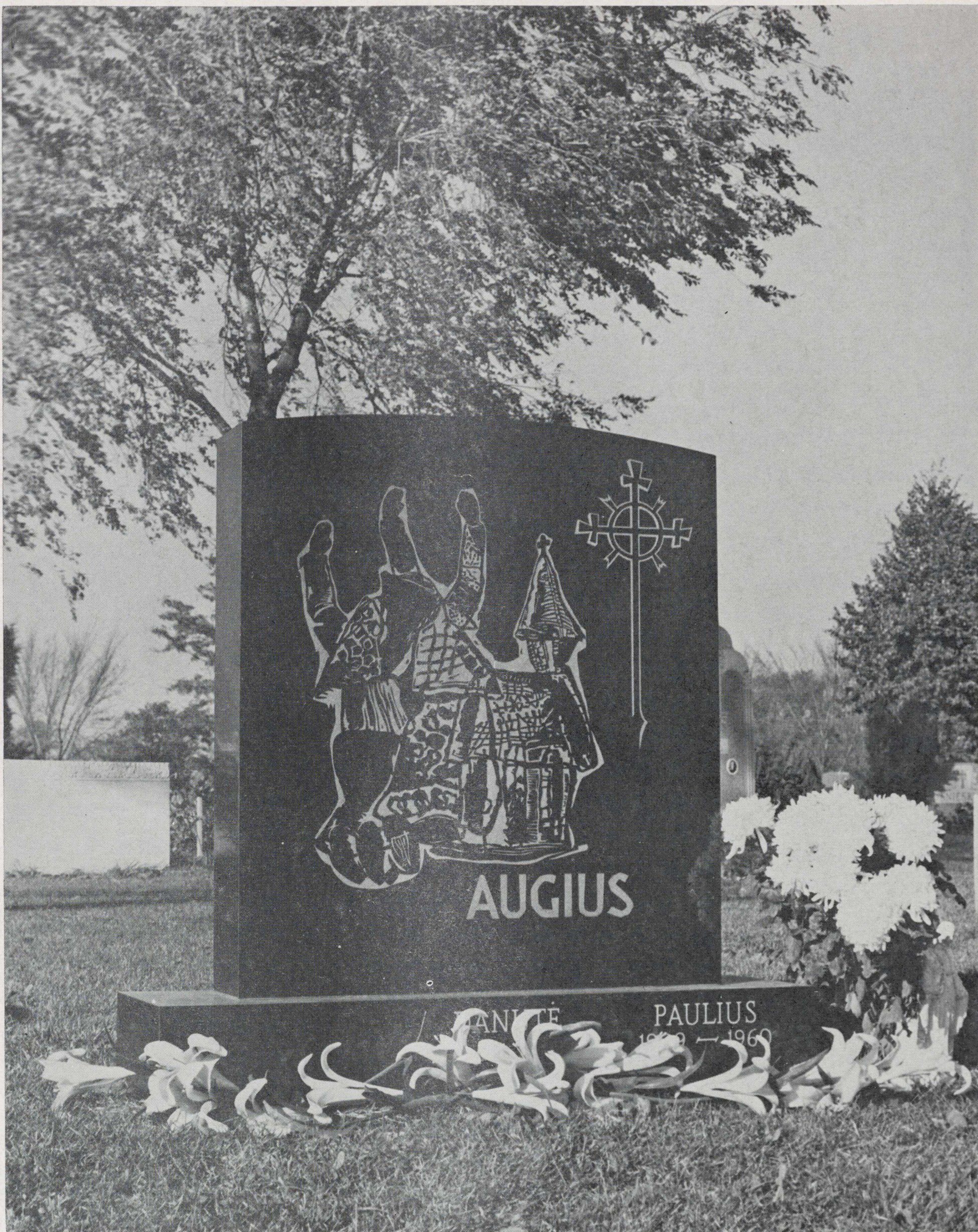
Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: \$4.50
Book map, in folder: \$3.50

Now available to Lithuanian Days
readers

LITHUANIAN DAYS

4364 Sunset Blvd., Hollywood 29,
California

L I E T U V I U
DIENOS
LITHUANIAN DAYS

DAILININKO PAULIAUS AUGIAUS (1909 — 1960) ANTKAPIS CHICAGOS LIET. KAPUOSE.